

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טטוד"ל) כי במצוותך האמנותי – תהלים קי"ט, שם: טעמי המקרא בתורה שבעל-פה, התשע"ה
המצוות הששור: אהיה, סלוק – סוף-פסוק – מגביל; מונח – רבוי; מהפך פשטא – מוציא מפשט; מרמז = מאריך, רבוי; דוגא – מצרף; תביר – מחלק, ממעט, לא ממש; טפאא – שני משמעות, רבוי מתפשט; מרמז טפאא – יתור
לרבות, מכל מקום; דוגא תביר טפאא – קבוצה עם הלכה שיה לפרטיה; מרמז תביר טפאא – קבוצה שההלכה חלה רק על חלק מפרטיה; מקף – רב-מצב של הנושעם, בד"כ מצב
אחד נדרש; פסק | – סודר שנהלק, השלם והחלק נדרשים; זוקא סגול – מוסף מהענין על הענין או גורע ממנו; פשטא – פשוט, 1; זקף-קטן – 2; זקף-גדול – 3; רביע – 4; ... זקף-קטן ... זקף-קטן בהצ' פסוק – הקש; השלישיה:
(קדמא – סדר קיימות; אולא = גיש' – 5; יוצא מהענין; קדמא ואולא – מלמד) דרוש בפסוק בכעין "ג' מידות דר' ישמעאל; תלישא-קטנה – תראא – דרוש בפסוק שער, מחיצה; תלישא-גדולה – תלישא – דרוש בפסוק ולפניו
שער, מחיצה; פוז – דרוש מהפסוק רעיון לנושא אחר בהלכה;

1.1 במדבר חקת יט,א

במדבר חקת יט,ב:

זאת חקת התורה אשר צננה ה' לאמר

דברו אל בני ישראל ויקחו אליה פרה אדמה המימה אשר אין-בה מים אשר לא-עלה עליה על:

זאת – יתיב, דווקא כך, חקת התורה מונח זקף-קטן, בתפקיד של שני לימודים כפשוטם עבור מלת זאת – שטעמה יתיב, במובן של דווקא כך.

לימוד (א) מלמד על עבודות הכשרות באיש וביום בלבד ולעומתם עבודות הכשרות גם באשה ובלילה:

זאת – יתיב, דווקא כך למד מהזאה שכשרה רק באיש ולא באשה ורק ביום תורה תמימה הערה ג) תקיים ואל תוסיף, על חקת התורה – תניא, מניין ששחיטת פרה וקבלת דמה והזאת דמה ושריפתה והשלכת עץ ארו ואזוב ושני תולעת אינן כשרות אלא ביום, ת"ל תורה (הברייתא מלמדת כי מהמלה תורה דורשים כי דווקא העבודות הנ"ל רק ביום)

אבל זאת בעבודות אסיפת אפרה ומילוי מים וקידוש, הואיל וכשרים גם באשה כפי שיתבאר בפסוק (יט,ט), כשרים נמי בלילה:

לימוד (ב) מלמד כי פרת משה באלעזר דווקא, פרות לעתיד בכל כהן. כנדרש ב- יומא מב,ב, ואמר רב עלה: אלעזר וחוקה שנינו בה. [ב]

זאת חקת התורה אשר צננה ה' לאמר ... [ג] ונתתם אתה אל אלעזר הכהן

ורב, מאי שנא פרה - דכתיב אלעזר וחוקה,

[ב] זאת – יתיב בתפקיד דווקא, רב אומר בפרת משה מיעט, שדווקא בה אלעזר שוחט ולא מסיח דעת, בפרות בעתיד או כהן גדול או כהן הדיוט (פשוט).

דברו – מונח לגרמיה, שנתיחס אליו כמונח פסק, אל-בני ישראל – מונח רביע. נביא כאן דרכים אחדות בהבנת טעמי קרא זה. (א) מיהם

הרשאים להשתתף במצוות עשית אפר פרה אדומה, הכנת מי נידה (הזאה) וההזאה על טמאי מת?

ע"פ המשנה פרה ומסכת יומא מא – מג עד לשלב אסוף אפר פרה אדומה עוסקים בה אלעזר (סגן כהן גדול בפרת משה) ולדורות במחלוקת האם בשחיטה הזאת הדם רק כהן גדול, או גם כהן הדיוט, והאם גם זר שוחט וכהן רואה, אבל בהשלכת ארו ואזוב ושני תולעת ושריפה עוסקים כהנים. אבל החל מאיסוף אפר פרה מתרבים העוסקים כנדרש בפסוק (יט,ט)

[ט] ואסר – מונח (לגרמיה שלא שייך לכאן להסביר או הפסק) איש טהור – מונח רביע, בתפקיד של לפחות ארבע, כאן נדרש ב-משנה

פרה פ"ד מ"ד ו-פ"ה מ"ד ו-בבלי יומא מג,א האנשים הכשרים לאסוף אפר פרה אדומה (יט,ט) הם גם הכשרים למלא מים ולקדש (יט,ז), ולהזות (יט,ט). ואלו הם: לת"ק כהן, זר, אשה, עבד, אנדרוגינוס. הרי חמישה. רבי יהודה פוסל אשה ומכשיר ילד שיש בו דעת להניח, וכן פוסל אנדרוגינוס, הרי ארבעה. וביומא מלמד שאם האשה פסולה היא יכולה לסייע לילד, הרי חמישה.

בסיכום: בשלבים שונים של עשיית מצוות אפר פרה אדומה, הכנת מי נידה (הזאה) וההזאה על טמאי מת רשאים להשתתף כהנים, ישראלים (איש, אשה), עבד, אנדרוגינוס (מחלוקת), וילד שיש בו דעת (מחלוקת). יתכן ש- דברו – מונח לגרמיה, מרמז להבדיל בין השלבים עד איסוף האפר שהעשייה רק ביום ורק באנשים ואולי רק בכהנים, ובין השלבים מהאיסוף והלאה שבהם גם אחרים רשאים להשתתף.

(ב) דברו אל-בני ישראל במובן של מספר קריאות פרשת פרה בשנה. היות ופרשה זאת פותחת את פרשת חקת, קוראים בה במנחה של

שבת קרה, ובשחרית של יום שני ויום חמישי, כמו כן קוראים בה בשבת חקת, ובשבת שאחרי פורים או שבת שאחריה אם ראש חודש ניסן חל בשבת, ונקראת שבת פרה.

(ג) דברו אל-בני ישראל - מונח רביע בתפקיד של לפחות ארבע, כאן חמש, מונח שלפניו כאילו מכפיל את החמש והתוצאה היא עשר,

רמז לכך שבעבר נעשו תשע פרות אדומות ועתיד מלך המשיח לעשות פרה אדומה עשירית ואחרונה.

אנציקלופדיה תלמודית כרך כד, [ימות המשיח] טור תקצד

אף דיני טומאה וטהרה - שאינם נוהגים בזמן הזה, לפי שאין לנו אפר פרה להזאה על טומאת מת, וכל דיני טומאה וטהרה בטלים אצלנו, לפי שאין לנו מקדש וקדשים - יחזרו לנהוג בימות המשיח, וכן כתבו ראשונים על אותה ששינו, שמשנצטוו במצוות פרה-אדומה עד שחורב הבית בשניה, נעשו תשע פרות, שהפרה העשירית יעשה אותה מלך המשיח. במדרשים אמרו: ויקחו אליה פרה אדמה וגו', רמזו שכל הפרות יהיו בטלות ושל משה קיימת, וממנה נגזר לקדש לעתיד. ויש מן האחרונים שכתב, שמתעם זה פירושו במשנה סדר מעשה הפרה, ושהיו מזים מי חטאת על הכהן השורף את הפרה, שכשיבוא הגואל ואליהו יראנו אפר הפרה, נדע מה לעשות.

ויקחו אליה - מונח תלישא-קטנה, המלמדים כאן על שני שיעורים, ו/או שיעור ומחיצה / חציצה.

שיעור מספר השערות הפוסלות בפרה אדומה ושיעור גובה האדום המכשיר והלא אדום שלא פוסל.

מסורת בידינו ששתי שערות לא אדומות בפרה אדומה פוסלות כפי' רע"ב פרה פ"ב מ"ה ששיעור שתי שערות האמורות בכל מקום, הוא כדי שיהיו ניטלות בפי' הווג. וכן הלכה:

שתי שערות לבנות במראה צרעת הם סימן טומאה והן דוגמא למקום אחר בתורה העוסק בשתי שערות וגובהן הפוסל. הלימוד מבוסס על (ויקרא תורע יג,ג) וראת הכתן את-הננע בעור-הבשר ושער בננע קדמא ואזלא מצייר שתי שערות הפך ל לכן – מונח פסק מצייר סמיכות לבנוניות השער בעיקרן (בשרשן) ולא בראשן. אלא שנדגיש שההלכה נקבעה שבצרעת גובה הלבנונית בשער הוא כלשהו לעומת פרה אדומה שבה גובהן כדי נטילה בזוג.

שיעור כדי נטילה בזוג (במספרים).

ההסבר הבא פרה אדמה - קדמא ואזלא, כעין כלל, תולה מראה אדום בשער ומהתוכן משמע שכל השער אדום תמים – שלם. וע"פ

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טטור"ל) כי במצוותך האמנותי – תהלים קי"ט, שם: טעמי המקרא בתורה שבעל-פה, התשע"ה
 המצוות הששירות: אהבה = סוף-פסוק – מגביל; מונח – רבוי; מהפך פשטא – מוציא מפשט; מרכא = מאריך, רבוי; דרגא – מצרף; תביר – מחלק, ממעט, לא ממש; טפא – שנוי משמעות, רבוי מתפשט; מרכא טפא – יתור
 לרבית, מכל מקום; דרגא תביר טפא – קבוצה עם הלכה שוה לפרישה; מרכא תביר טפא – קבוצה שההלכה חלה רק על חלק מפרשיה; מקף – רב-מצב של המושג, בד"כ מצב
 אחד נדרש; פסק ו – סיוור שחלק, השלם והחלק נדרשים; זקא סגול – מוסף מהענין על הענין או גורע ממנו; פשטא – פשוט, 1; זקא-קטן – 2; זקא-גדול – 3; רביע – 4; ... זקא-קטן ... זקא-קטן בהצ' פסוק – הקש; השלישיה:
 (קדמא – סדר קדימות; אולא = גרש = גרשי"ם – יוצא מהענין; קדמא ואולא – מלמד) דרוש בפסוק בכעין "ג מידות דר' ישמעאל; תלישא-קטנה – תרסא – דרוש בפסוק שער, מחיצה; תלישא-גדולה = תלישא – דרוש בפסוק ולפניו
 שער, מחיצה; פז – דרוש מהפסוק רעיון לנושא אחר בהלכה;

רמב"ם טהרה הלכות פרה אדומה פ"א ה"א אם היו בה (בפרה) שתי שערות שחורות או לבנות פסולה. אבל ע"פ משנה פרה פ"ב מ"ה הפסילה תהיה אם שתי השערות גדלות בגומא אחת, היינו סמוכות, המרומוז בתבנית הטעמים של פְּרָה אֶדְמוּה – קדמא ואולא, תבנית המציירת שתי שערות במקום אחד, סמוכות. המשנה מלמדת שלא תהיה פסילה אם עיקרן (החלק הקרוב לעור) של אותן שתי שערות אדום עד כדי שיעור נטילה בוג, הרי חותך הלא אדום שבראשן והפרה כשרה. וכן כתב הרמב"ם אם היו בה שתי שערות לבנות או שחורות שאינן נלקטין בוג הרי זו כשירה.

רמב"ם הלכות פרה אדומה פ"א ה"ד
 וצריך שישאר מן המאדים כדי שינטל בוג שכל שעה שאינה ניטלת בוג הרי היא כאילו אינה, לפיכך אם היו בה שתי שערות לבנות או שחורות שאינן נלקטין בוג הרי זו כשירה. ולפי השגת הראב"ד גם זה כשהן בגומא אחת.
 פ' רע"ב פרה פ"ב מ"ה כי גם דברי ר"ע אפילו ד' וה' והן מפורזות יתלוש וגם מה ש-ר' אליעזר אומר אפילו חמשים - כלומר אפילו טובא והן מפורזות, יתלוש. אין הלכה כמותם אלא ההלכה כתנא קמא שרק עד שתי שערות לא אדומות שאפשר לקצצן וישאר כדי נטילה בוג מותרות.

להלן חישוב שיעור כדי נטילת זוג:
 תבנית הטעמים וְיִקְחוּ אֵלֶיהָ – תלישא-קטנה, ... אֲשֶׁר לֹא-עֲלָה – תביר, מרמזת לאפשרות של חישוב חשבוני. אפשר כי מרמז לשיעור כדי נטילת זוג. אֵלֶיהָ – ג' 61, אֲשֶׁר – ג' 501, היחס $501 / 61 = 0.121756487$ היינו כשמינית.
 היות והכתוב לא פירש שיעור אזלינן בטר השיעור הנמוך. אם נאמר כי זה שמינית מאורך של אצבע שהוא לרב חיים נאה 1.91 ס"מ אזי המכפלה $0.121756487 * 1.91 = 0.23255489$ ס"מ ערך מקורב לשיעור כדי נטילת זוג.

שיעור דומה של כדי נטילת זוג מרומז במצורע ע"פ משנה נגעים פ"ד מ"ד שתי שערות עקרון משחיר וראשן מלבין טהור עקרון מלבין וראשן משחיר טמא כמה יהא בלבנונית רבי מאיר אומר כל שהוא ר' שמעון אומר כדי לקרוץ בוג (מספריים) וגו' ואף שאין הלכה כר"ש, נמצאת בפסוק (ו' תוריע יגד) וְאִם-בְּהֵרֶת – תרסא (ג' 654) ... הַפְּהֶן – תביר (ג' 80), תבנית המרמזת לאפשרות של חישוב חשבוני כגון היחס $80 / 654 = 0.122324$ ונראה כי הוא כשמינית אצבע היינו כ-2.3 – 3.0 מ"מ, שהוא כנראה שיעור כדי נטילה בוג.
 (ו' תוריע יגד) וְאִם-בְּהֵרֶת לְבָנָה הוּא בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ וְעִמָּךְ אֵין-מִרְאָה מִן-הָעוֹר וְשָׁעֲרָה לֹא-הָפֵד לְבָן וְהִסְגִּיר הַפְּהֶן אֶת-הַנֶּגַע שְׁבַעַת יָמִים:

תְּמִימָה – רביע, לא נראה ללמוד רביע עבור שערות כדעת רבי עקיבא על ארבע וחמש שערות מפורזות.
 אלא אפשר כי **תְּמִימָה** – רביע, מוסיף שיעור שנות הפרה, כי מהמלה פרה יודעים כי כבר יצאה מכלל עגלה, אבל גילה המועדף ע"פ הרמב"ם בהלכות פרה פ"א ה"א מצות פרה אדומה שתהיה בת ארבע שנים או שלוש, ואם היתה זקנה כשרה, ובמשנה רבי יהושע סבר שהפרה האדומה גם צריכה להיות שלישית ואמר בן עזאי אני אפרש אם אומר אתה שלישית לאחרות במנין וכשאתה אומר שלשית בת שלש שנים כלומר מועדף לכל היותר בשנתה הרביעית.

אפשר כי יש עוד שיעור של משקל לשון (חוט הכריכה) שני התולעת שכורכים על עץ ארוז ואזוב כנאמר ב-בבלי יומא מאב, ... כי אתא רב דימי אמר רבי יוחנן: שלש לשונות שמעתי, אחת של פרה, ואחת של שעיר המשתלח, ואחת של מצורע. אחת משקל עשרה זוז, ואחת משקל שני סלעים, ואחת משקל שקל, ואין לי לפרש. כי אתא רבין פירשה משמיה דרבי יונתן:
 (מבא, של פרה - משקל עשרה זוז (רבוי במשקל הלשון למשל כדי לרבות אפר פרה, ראה (יט, 1)), ושל שעיר המשתלח - משקל שני סלעים, ושל מצורע - משקל שקל, ואין לי לפרש. כי אתא רבין פירשה משמיה דרבי יונתן:

ההסבר הבא מוסיף מחיצה / חציצה
 כתב רמב"ם טהרה הלכות פרה אדומה פ"א ה"ו ... הייתה בה יבלת וחתכה אע"פ שצמח במקומה שער אדום, פסולה אֲשֶׁר אֵין-בָּהּ מוֹם – מהפך פשטא זקא-קטן, לימוד כפשוטו על מום קבוע הפוסל בקדשי מזבח גם פוסל בפרה אדומה אף שאינה קדשי מזבח, לימוד היוצא מפשוטו בא ללמד כי יבלת מהסוג של מום עובר שאפשר לעקרה לשם קדשי מזבח והקרבת לא יפסל, בפרה אדומה אדומה אף שאינה קדשי מזבח אותה יבלת היא מחיצה / חציצה הפוסלת בשלימות האדמומיות ואף אם תעקר ויעלה שער אדום תחתיה פוסלת את הפרה האדומה.

אֲשֶׁר – תביר, בא למעט בצווי לא-עָלָה עָלֶיהָ עַל – מרכא טפא, יתור לרבות מיני דברים ופעולות העולים לפוסלה. המיעוט שבטעם מלת אֲשֶׁר יהיה פעולות לצורך הפרה שלא פוסלים, ופעולות שלא לצרכה אבל שלא רצון הבעלים, כמו ש-כתב הרמב"ם ז"ל בהלכות פרה: (פרק א) זה הכלל כל שהוא לצרכה כשרה ולצורך אחר פסולה.
 עַל – סלוק, מגביל מיני עול פוסלים, נעשה בה מלאכה מאליה או שעלה עליה עול מאליו, אם מרצונו פסולה, אם לא לרצונו כשרה

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טטור"ל) כי במצוותך האמנותי – תהלים קי"ט, שם: טעמי המקרא בתורה שבעל-פה, התשע"ה
המצוות הששירות: אהבה – סוף-ספוק – מגביל; מונח – רבוי; מהפך פשטא – מוציא מפשט; מרכא = מאריך, רבוי; דוגא – מצרף; תביר – מחלק, ממעט, לא ממש; טפאא – שני משמעות, רבוי מתפשט; מרכא טפאא – יתור
לרבות, מכל מקום; דוגא תביר טפאא – קבוצה עם הלכה שיה לפרטיה; מרכא תביר טפאא – קבוצה שההלכה הלה רק על חלק מפרטיה; מקף – רב-מצב של המושגים, בד"כ מצב
אחד נדרש; ססא – סדור שנתלק, השלם והחלק נדרשים; זקא סגול – מוסף מהענין על הענין או גורע ממנו; פשטא – פשוט; 1: זקא-קטן – 2: זקא-גדול – 3: רביע – 4: ... זקא-קטן ... זקא-קטן בהצב פסוק – הקש; השלישיה:
(קראא – סדר קריאת; אולא = גרש"ט – 5: יוצא מהענין; קראא ואלא – מלמד) דרוש בפסוק בכעין "ג' מידות דר' ישמעאל; תלישא-קטנה = תרסא – דרוש בפסוק שער, מחיצה; תלישא-גדולה = תלישא – דרוש בפסוק ולפניו
שער, מחיצה; פוז – דרוש מהפסוק רעיון לנחש אחר בולכה;

1.2 במדבר חקת יט,א

במדבר חקת יט,א:

וידבר ה' אל-משה ואל-אהרן לאמר:

הפסוק הזה באותם טעמים מופיע בתורה 9 פעמים, 3 בספר ויקרא, 6 בחומש במדבר, וזה המופע האחרון.

אל-משה ואל-אהרן – מרכא טפאא, יתור לרבות, למשל שלאפר כל הפרות אחרי פרת משה מוסיפים מאפר פרת משה. מצוה למשה ואהרן בדורם, מצוה לכהנים גדולים לעתיד לבוא.

לאמר – סלוק, עשוי להידרש כנוטריקון לאו אמר, לדרוש הגבלה במצוות עשה שלאחריה (ט,ב) זאת חקת התורה, אפשר שזהו מהלך [יומא מב,ב] ת"ל זאת^ט. תורה תמימה הערה ד) משמע את הכתוב כאן תקיים (קבוצת עבודות ביום ובאיש) ואל תוסיף,

בבלי יומא מב,א

אמר רבי יצחק: שתי שחיטות שמעתי, אחת של פרה ואחת של פרו, אחת כשרה בזר ואחת פסולה בזר, ולא ידענא הי מינייהו. איתמר, שחיטת פרה ופרו, רב ושמואל; חד אמר: פרה – פסולה, פרו – כשרה. וחד אמר: פרו – פסולה, פרה – כשרה. תסתיים דרב הוא דאמר פרה פסולה, דאמר רבי זירא: שחיטת פרה בזר פסולה. ואמר רב עלה: אלעזר וחוקה שנינו בה.

[ב] זאת חקת התורה אשר-צנה ה' לאמר

לאמר – אתנה, עשוי להידרש כנוטריקון לאו אמר, לדרוש הגבלה במצוות עשה שלאחריה, וההגבלה מרוזת בשני כתובים

(ט,א) וישחט אהה לפניו – (בבלי יומא מב,א) תסתיים דרב הוא דאמר פרה פסולה, דאמר רבי זירא: שחיטת פרה בזר פסולה. ושלא יסיח דעתו בשחיטה

(ט,ה) וישחט את-הפרה לעיניו – (בבלי יומא מב,א) שמואל (דורש) שלא יסיח דעתו ממנה (בשחיטה ובשריפה) רב דרשה נוספת שלא יסיח דעתו בשעת שריפת הפרה.

[ג] ונתתם אתה אל-אלעזר הכהן ורב, מאי שנא פרה – דכתיב אלעזר וחוקה,

טט – [ב] זאת – יתיב בתפקיד דווקא, רב אומר פרה של משה מיעט שבה אלעזר שוחט ולא מסיח דעת, בפרות בעתיד או כ"ג או כ"ה. ראה יתיב, לאמר – אתנה, מרכא טפאא

פרו נמי – הא כתיב אהרן וחוקה! – שחיטה לאו עבודה היא. – אי הכי, פרה נמי! – שאני פרה דקדשי בדק הבית היא. – ולא כל דכן הוא? – אמר רב שישא בריה דרב אידי: מידי דהוה אמראות נגעים, דלאו עבודה היא ובעיא כהונה. (שחיטה במקדש אינה מעבודות שרק כהנים עושים. כל עבודות פרה אדומה אינן מעבודות הקרבנות, אלא קדשי בדק הבית ולא היו מצריכות כהנים, אבל גזרת הכתוב היא שיהיו חלק ממעשיה בכהנים כמו בראיית נגעים שאינה עבודת המקדש והיא בכהנים)

[ג] ונתתם אתה אל-אלעזר הכהן והוציא אתה אל-מחויץ לפחנה ושחט אתה לפניו:

[ד] ולקח אלעזר הכהן מדמה באצבעו והזה אל-נכח פני אהל-מועד מדמה שבע פעמים:

בבלי מנחות כז,ב (במד' חקת יט,ד) והזה אל-נכח נמי דוקא; ורבנן: מדהתם לאו דוקא, (סוגיה האם מזה במדויק מול פתח הקדש וקדש הקדשים או בכיוון בלבד.)

[ה] וישחט את-הפרה לעיניו את-ערה ואת-בשרה ואת-דמה על-פרשה ושרף:

[ו] ולקח הכהן עץ ארו ואזוב ושני תולעת והשליך אל-תוך שרפת הפרה:

ולשמואל דאמר פרו פסולה, מאי שנא פרו – דכתיב אהרן וחוקה, פרה נמי הא כתיב אלעזר וחוקה – שאני התם, דכתיב (במד' חקת יט,ט) וישחט אתה לפניו: – שיהא זר שוחט ואלעזר רואה. – ורב: שלא יסיח דעתו ממנה, – ושמואל, שלא יסיח דעתו מנא ליה? – נפקא ליה (במד' חקת יט,ה) מ- וישחט את-הפרה לעיניו. – ורב: חד בשחיטה וחד בשריפה.

טט – רב אומר שצריך קרא אחד שלא יסיח דעת בשחיטה, וקרא אחד שלא יסיח דעת בשריפה, כי אי אפשר ללמוד מהשחיטה על השריפה. וישחט אתה לפניו: – מרכא טפאא, יתור לרבות על השחיטה את אי הסחת הדעת

וישחט את-הפרה לעיניו – מרכא טפאא, יתור לרבות על השריפה את אי הסחת הדעת

וצריכא; דאי כתב רחמנא בשחיטה – משום דתחילת עבודה היא, אבל שריפה אימא לא – צריכא. ואי כתב רחמנא בשריפה – משום דהשתא הוא דמתכשרא פרה, אבל שחיטה אימא לא – צריכא.

טט – מוזכר שחיטה לפניו ושריפה לעיניו להדגיש אי הסחת דעת, אז האם גם באסיפת אפרה ומילוי מים לקידוש, צריך דעת?

למעוטי מאי? אילימא למעוטי אסיפת אפרה ומילוי מים לקידוש (טט) – באיסוף וקידוש צריך טהור, גדול, ודעת להניח כי נאמר ב-(במד' חקת יט,ט) למשגרת ושימור צריך דעת, לכן ע"פ רלב"ג זכר א"ש [טן] ואסרו איש טהור)) – להוציא את הקטן, לא להוציא את האשה אחר שיש לה דעת להניח.

(ט,ט) ולקח הכהן – מונח רביעי, בתפקיד של לפחות ארבע דברים אשר והשליך אל-תוך שרפת הפרה: כאשר הקרא מונה רק שלושה עץ ארו ואזוב ושני תולעת אפשר כי רבוי העצים, ורבוי האזוב וגם איזוב יון לפי הפעם הראשונה בספרי הם הדבר הרביעי והחמישי המושלכים. אפשר כי גם לשון של זהורית אשר אינה באה מהלכות קרבן הפרה, כי אם מהלכות טהרת הפרה (אוצר החכמה, חבצלת השורן, מרדכי קרליבך, ע' 697) אינה שני תולעת הנקרא גם כן לשון של זהורית אבל הוא מהלכות פרה אדומה, לכן אפשר שהוא דבר נוסף.

[ז] וכבס בגדיו הפהו ורחץ בשרו במים ואחר יבא אל-המחנה ושמא הפהו עד-הערב:

[ז] וכבס בגדיו הפהו ורחץ בשרו במים – רביעי, בתפקיד של ארבע. ארבעה כהנים המוציא את הפרה, והשוחטה, והמזה מדמה, והמשליך, שעד כאן לא הוזכר בהם כבוס בגדים וטבילה, צריכים כבוס בגדים וטבילה כמו המשליך שבו מוזכר הדבר. הכהן השורף מוזכר בו לעצמו.

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טטור"ל) כי במצוותך האמנותי – תהלים קי"ט, שם: טעמי המקרא בתורה שבעל-פה, התשע"ה
 המצוות הששירות: אחת: סלוק = סוף-פסוק – מגביל; מונח – רבוי; מהפך פשטא – מוציא מפשט; מרכא = מאריך, רבוי; דרגא – מצרף; תביר – מחלק, ממעט, לא ממש; טפחא – שני משמעות, רבוי מתפשט; מרכא טפחא – יתור לרבות, מכל מקום; דרגא תביר טפחא – קבוצה עם הלכה שוה לפיטח; מרכא תביר טפחא – קבוצה שההלכה חלה רק על חלק מפרטיה; מקף – רב-מצב של המושעם, ב"כ מצב אחד נדרש; פסק ו – סודר שנחלק, השלם והחלק נדרשים; זקא סגול – מוסף מהענין על הענין או גורע ממנו; פשטא – פשוט; 1: זקף-קטן – 2: זקף-גדול – 3: רביע – 4: ... זקף-קטן ... זקף-קטן בהצ' פסוק – הקש; השלישיה: (קפא – סדר קריאת; אולא = גיש' = 5: יוצא מהענין; קפא ואולא – מלמד) דרוש בפסוק בכעין "ג מידות דר' ישמעאל; תלישא-קטנה = תרסא – דרוש בפסוק שער, מחיצה; תלישא-גדולה = תלישא – דרוש בפסוק ולפניו שער, מחיצה; פוז – דרוש מהפסוק רעיון לנושא אחר בהלכה;

במדבר חקת י"ט, ט:

[ט] ואֶסְפוּ אִישׁ טְהוֹר אֶת אֶפְרַיִם הַפְּלִיָּה וְהַנִּיחַ מַחֲוִיץ לַמַּחֲנֶה בְּמִקְוֵם טְהוֹר וְהִתְחַה לְעֵדוּת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁמֶרֶת לְמִי נְדָה חֲטָאת הָאָדָם:

[ט] ואֶסְפוּ – מונח פסק (הנקרא גם מונח לגרמיה) **אִישׁ טְהוֹר** – מונח רביע, מונח פסק הוא כעין כתוב סודר שנחלק. קריאה ללא טעם פסק **[ט] ואֶסְפוּ** מונח **אִישׁ טְהוֹר** – מונח רביע, משמעותה שלא־סוף צריך איש טהור והרביעי ממנו ומהפסוק (י"ט), נדרש כי האוסף והמסיט אפר פרה עד סיום האיסוף טמא ומטמא בגדיו.

קריאה עם טעם פסק **[ט] ואֶסְפוּ** – מונח פסק (כאן מתאים לו גם שמו מונח לגרמיה), **אִישׁ טְהוֹר** – מונח רביע, מלמדת על הפסקת הטומאה מסיום כינוס אפר הפרה, כלומר שכל העוסקים בפעולות אחרי הכינוס טהורים (העברה למשמרת, מילוי מים, קידוש, טילטול שיעור מי הזאה להזאה וההזאה עצמה)

קריאה ללא טעם פסק **[ט] ואֶסְפוּ** מונח **אִישׁ טְהוֹר** – מונח רביע,

[ט] ואֶסְפוּ – מונח **אִישׁ טְהוֹר** – מונח רביע, בתפקיד של לפחות ארבע, כאן נדרש ב-**משנה פרה פ"ד מ"ד ו-פ"ה מ"ד ו-בבלי יומא מגא**, האנשים הכשרים לאסוף אפר פרה אדומה (י"ט, ט) הם גם הכשרים למלא מים ולקדש (י"ט, ז), ולהזות (י"ט, ט). ואלו הם: לת"ק כהן, זר, אשה, עבד, אנדרוגינוס. הרי **חמישה**, רבי יהודה פוסל אשה ומכשיר ילד שיש בו דעת להניח, וכן פוסל אנדרוגינוס, הרי **ארבעה**. וביומא מלמד שאם האשה פסולה היא יכולה לסייע לילד, הרי **חמישה**.

ראה **פסק, מונח רביע**

[ט] ואֶסְפוּ אִישׁ טְהוֹר אֶת אֶפְרַיִם הַפְּלִיָּה וְהַנִּיחַ מַחֲוִיץ לַמַּחֲנֶה בְּמִקְוֵם טְהוֹר וְהִתְחַה לְעֵדוּת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁמֶרֶת לְמִי נְדָה חֲטָאת הָאָדָם:

[ט] וְהִתְחַה – תלישא-גדולה, בתפקיד מתפקידי תלישא אלפניו ולאחריו

[ט] ... לְעֵדוּת – קדמא, **בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁמֶרֶת לְמִי נְדָה** – דרגא תביר מרכא טפחא, קבוצת פרטים בנושא מסוים השוים ביחס ל-**חֲטָאת הָאָדָם** – מרכא סלוק.

[ט] ואֶסְפוּ אִישׁ טְהוֹר אֶת אֶפְרַיִם הַפְּלִיָּה וְהַנִּיחַ מַחֲוִיץ לַמַּחֲנֶה בְּמִקְוֵם טְהוֹר וְהִתְחַה לְעֵדוּת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁמֶרֶת לְמִי נְדָה חֲטָאת הָאָדָם:

אֶת יתיב – בתפקיד בדווקא **שאחר שנשרפה הפרה אין ראוי להוסיף בעצים כלל**, כי אפרם לא יהיה אפר הפרה (**רלב"ג**) **אֶפְרַיִם הַפְּלִיָּה** – מונח זקף-קטן, שני דברים: **א'** הפרה, **ב'** ו-כל הנשרף עמה **אפר הפרה**, כי הם דברים נטפלים לה. (**רלב"ג**)

(י"ט) ... וְהַנִּיחַ מַחֲוִיץ לַמַּחֲנֶה בְּמִקְוֵם טְהוֹר

(י"ט) ... וְהַנִּיחַ – תביר, מהמלה נדרש לפי שבאסיפה התורה הקלה, שלא יהיה כהן החמירה ומיעטה מי שאין בו דעת להניח.

מַחֲוִיץ לַמַּחֲנֶה – מרכא טפחא, ריבה מקומות הנחת אפר פרה אדומה, אבל אם תנאי **בְּמִקְוֵם טְהוֹר** – רוצה לומר, שלא יהיה המקום ההוא טמא; ולזה יתבאר שאם היה האפר תוך כלי חרש מוקף צמיד פתיל באהל המת, הרי הוא טמא, שהרי אינו **בְּמִקְוֵם טְהוֹר**, והתורה דקדקה על מקומו שיהיה **טְהוֹר (רלב"ג)**. ט – **בְּמִקְוֵם** – מונח, מרבה הקפה בצמיד פתיל לכלי חרש בו מונח אפר פרה אדומה ואף-על-פי-כן האפר יהיה טמא אם יניחו במקום שאינו **טְהוֹר** – סלוק, מגביל התורה דקדקה על (מקום הנחת אפר פרה אדומה) שיהיה **טְהוֹר** ולא יהיה טמא כמו אהל מת (האם גם בבית המנוגע).

[ט] וְהִתְחַה – תלישא-גדולה, מלמד אלפניו על תפקיד עוקר ותפקיד מחיצה, היינו עוקר הגנת המחיצה של צמיד פתיל על כלי חרש באוהל המת, שהנמצא בתוכו טהור (י"ט, ט), ואילו אפר הפרה טמא. **[טו] וְכֻלָּה כְּלֵי פְתוּחַ אֲשֶׁר אֵין-צָמִיד פְּתִיל עָלָיו טָמֵא הוּא:** **וְהִתְחַה** – תלישא-גדולה, מלמד לאחריו בתפקיד בעל בחינה נעלה לרמוז שהאפר הנשמר הוא **כְּקִדְשֵׁי לִיאָסָר** בהנאה (**ראה ספ"ב ככד**).

וכן המים המיועדים להכנת מי נדה נפסלים במלאכה במ או בשעת הכנתם משעת המילוי **קודם** לערבובם עם האפר. **וְהִתְחַה** – תלישא-גדולה, ע"פ **תוספות יום טוב אהלות פרק ה' ולחטאת** מלמד לאחריו בתפקיד של בעל בחינה נעלה כי **לְעֵדוּת** – קדמא – לכתחילה מדאורייתא הכל נאמנין על החטאת ו-מה שאין ע"ה נאמן אינו אלא מדרבנן. **וְהִתְחַה** – תלישא-גדולה, מלמד לאחריו בתפקיד של בעל בחינה נעלה **לְעֵדוּת** – קדמא, ע"פ משנה פרה פ"ג מ"א מי נדה להזייה על כהן השורף את הפרה יש במ אפר פרת משה לפחות ביום ההזייה הראשון.

(י"ט) ... לְעֵדוּת – קדמא, **בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁמֶרֶת לְמִי נְדָה** – דרגא תביר מרכא טפחא, קבוצת פרטים בנושא מסוים השוים ביחס ל-**חֲטָאת הָאָדָם** – מרכא סלוק, ע"פ **רש"י** בכל מקום שהאפר נשמר הוא **כְּקִדְשֵׁי לִיאָסָר** בהנאה (**ראה ספ"ב ככד**)..

ע"פ **משנה פרה פ"ד מ"ד** נלמד מ-**חֲטָאת הָאָדָם**: שכשם שהפרה היא חטאת ואסורה במלאכה **קודם** לעשייתה כך **לְמִי נְדָה** המים המיועדים להכנת מי נדה נפסלים במלאכה במ או בשעת הכנתם משעת המילוי **קודם** לערבובם עם האפר. **חֲטָאת הָאָדָם** – מרכא סלוק מאפיין את הכתוב לפניו **לְמִי נְדָה** – מרכא טפחא.

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טטור"ל) כי במצוותך האמנותי – תהלים קי"ט, שם: טעמי המקרא בתורה שבעל-פה, התשע"ה
המצוות השערות: אחת, סלוק – סוף-פסוק – מגביל; מונח – רבוי; מהפך פשטא – מוציא ממשט; מרכא = מאריך; רבוי; דוגא – מצרף; תביר – מחלק, ממעט, לא ממש; ספקא – שנוי משמעות, רבוי משמעות; מרכא ספקא – יתור
לרבות, מכל מקום; דוגא תביר ספקא – קבוצה עם הלכה שוה לפרטיה; מרכא תביר ספקא – קבוצה שההלכה חלה רק על חלק מפרטיה; מקף – רב-מצב של המושג, בד"כ מצב
אחד נדרש; פסק ו – סדור שנחלק, השלם והחלק נדרשים; זקא סגול – מוסף מהענין על הענין או גורע ממנו; פשטא – פשוט; 1: זקא-קטן; 2: זקא-גדול; 3 – רביע; 4: ... זקא-קטן ... זקא-קטן בחצי פסוק – הקש; השלישיה:
(קדמא – סדר קדימות; אולא = גרש"ט – יוצא מהענין; קדמא ואולא – מלמד) דרוש בפסוק כענין "ג' מידות דר' ישמעאל; תלישא-קטנה = תראא – דרוש בפסוק שער, מחיצה; תלישא-גדולה = תלשא – דרוש בפסוק ולפניו
שער, מחיצה; פוז – דרוש מהפסוק רעיון לנושא אחר בהלכה;

לטובת הבנת הנושא יוצגו מידי פעם חלק מהטעמים שבתנ"ך (חוץ מספרי איוב, משלי, תהלים), לפי תפקידיהם לפי ההשערות.

1.3 במדבר חקת יט,א

במדבר חקת יט,א: וַיִּדְבֹר ה' אֶל-מֹשֶׁה וְאֶל-אַהֲרֹן לֵאמֹר:

הפסוק הזה באותם טעמים מופיע בתורה 9 פעמים, 3 בספר ויקרא, 6 בחומש במדבר, וזה המופע האחרון.

(א,ט) אֶל-מֹשֶׁה וְאֶל-אַהֲרֹן – מרכא טפחא, יתור לרבות, (א) כהן גדול לעשיית פרה אדומה כי ראשונה נעשית בידי סגן כ-רמב"ם

הלכות פרה אדומה פ"א,ה"א אף כהן הדיוט כשר לשרפת הפרה שנאמר ונתתם אותה אל אלעזר הכהן ועדיין אהרן היה קיים, ומפי השמועה למדו זו נעשית באלעזר ושאר כל הפרות בין בבכה גדול בין בבכה הדיוט.

ה"ב ועושה אותה לובש ארבעה כלים של כהן הדיוט, בין שעשאה כהן הדיוט בין שעשאה כ"ג.

(ב) שלאפר כל הפרות אחרי פרת משה מוסיפים מאפר פרת משה, פני דוד חקת אות א ד"ה פירוש המדרש ... ויקחו אליה.

(א,ט) לְאֶמֶר – סלוק, עשוי להידרש כנוטריקון לאו אמר, לדרוש הגבלה במצוות עשה שלאחריה (ב,ט) זאת חקת התורה, אפשר שזהו

מהלך [יומא מב,ב] ת"ל זאת¹. תורה תמימה הערה ד) משמע את הכתוב כאן תקיים (קבוצת עבודות באיש וביום) ואל תוסיף,

במדבר חקת יט,ב: וזאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר

דַּבְּרוּ אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ אֵלֶיהָ פָּרָה אֲדָמָה תְּמִימָה אֲשֶׁר אֵין-בָּהּ מוֹם אֲשֶׁר לֹא-עֲלָה עָלֶיהָ עַל:

תורה תמימה יט,ב וזאת חקת התורה - תניא, מניין ששחיטת פרה וקבלת דמה והזאת דמה ושריפתה והשלכת עץ ארז ואזוב ושני

תולעת אינן כשרות אלא ביום, ת"ל תורה², יכול שאני מרבה אף אסיפת אפרה ומלוי מים וקידוש, ת"ל זאת¹ [יומא מב,ב]:

תורה תמימה הערה ג) משמע תורה אחת לכל עבודותיה, וכמו דמצינו בעבודה אחת, והיא הזאה, שאינה כשרה אלא ביום, כמש"כ ב-

(ט,ט) וְהָזָה הַטָּהָר עַל-הַטָּהָר בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וּבַיּוֹם הַשְּׂבִיעִי, כך כל העבודות:

תורה תמימה הערה ד) משמע את הכתוב כאן תקיים ואל תוסיף, וענין קידוש הוא הטלת האפר לתוך המים, ונבאר זה לקמן ר"פ י"ז

(ולקחו לטמא מעפר שרפת החטאת ונתן עליו מים חיים). ובגמרא מפרש מה ראית לרבות את אלו ולהוציא את אלו, אחר שריבה

הכתוב ומיעט, ולא פירש מה ריבה ומה מיעט, אמרת, הרי אנו למדין כולן מהזאות מימיה, מה הזאת מימיה שיש לה מעלה שאין

כשרה רק באיש ולא באשה, דכתיב בה (ט,ט) אֶלְעֹזֶר הַכֹּהֵן אף אני אביא שחיטתה וקבלת דמה ושריפתה והשלכת עץ ארז ואזוב

ושני תולעת הואיל ואין כשרין באשה [דבכולהו כתיב או אלעזר או כהן] אין כשרים אלא ביום, ומוציא אני אסיפת אפרה ומילוי מים

וקידוש, הואיל וכשרים גם באשה כפי שיתבאר ב(ט,ד), כשרים נמי בלילה:

נתבונן שוב ב-תורה תמימה יט,ב וזאת חקת התורה - תניא, מניין (לומדים כי העבודות) ששחיטת פרה וקבלת דמה והזאת דמה

ושריפתה והשלכת עץ ארז ואזוב ושני תולעת אינן כשרות אלא ביום, ת"ל תורה², יכול שאני מרבה אף אסיפת אפרה ומלוי מים

וקידוש, ת"ל זאת¹ [יומא מב,ב]:

מהמלה תורה – משמע תורה אחת לכל עבודותיה באותם הגבלות (איש, יום) באה מלת זאת מוציאה ממשמע זה ומלמדת שיש קבוצת

עבודות שלא בהגבלת (איש, יום) והן אסיפת אפרה ומילוי מים וקידוש, הואיל וכשרים גם באשה כפי שיתבאר בפסוק ט' (ואסרו איש

שהור את אפר וגו'), כשרים נמי בלילה:

חקת התורה - מונח זקף-קטן, בתפקיד של שני לימודים כפשוטם עבור מלת זאת – שטעמה יתיב, בתפקיד של דווקא כך תקיים את שתי

המצוות: פרה אדומה טומאת מי נדה וטהרתן (רמב"ם הקדמה להל"פ"א) שבפרשה זאת, כי יש שתי קבוצות עבודות עם תנאי ביצוען.

מלב"ם א (ב,ט) וזאת חקת התורה, הוא ציון על כלל המאמר שמצינו במלת זה זאת אלה כמו זאת תורת העולה, ... ולפעמים יבא

הציון בסוף המאמר כמו זאת תורת הנזיר, ... בא מאמר זה במכלתא בא (סי' פ"ז), ובספרי קרח (סי' מ"ג) ... ודעת המכלתא והספרי

שציון הכלל אינו מוסיף שום דבר על הפרט כי אין בכלל אלא מה שבפרט, ... וה"ה אם בא ציון הכלל בסוף או באמצע ובסוף, וזה

קרוב יותר לדברי ר' יונתן שכתבתי בפ' בא (סי' פז), שהלשון שפספס כלל ופרט ר"ל שציון של כלל המאמר ופרטי המאמר ואין לו ענין

עם הכלל ופרט של הי"ג מדות

ב (ב,ט) וזאת חקת התורה. הנה מלת חוקה בא לעכובא כמ"ש במנחות (דף כז) ז' הזאות שבפרה מעכבים חוקה אולם הלא נזכר עוד

בפ' חקה (בפי' י' ובפ' כ"א) ופי' ר"א שמ"ש וזאת חקת מותר לגז"ש להקיש למ"ש בפ' אחרי (טז לד) והיתה זאת לכם לחוקת עולם

לכפר אחת בשנה, שגם שם חוקה מיותר שכבר נז' חוקה שם (בפ' כט) ובא להקיש שכמו שמ"ש שם חוקה מדבר בבגדי לבן שנעשית

פעם א' בשנה (כמ"ש ביומא דף ס' בין לר"י ובין לר"נ שעז"א אחת בשנה), כן חוקה דפה מדבר מבגדי לבן. והנה מזה משמע שצריך

דוקא בגדי לבן של כ"ג ביוהכ"פ שהי' האבנט של בוץ (פשתן בלבד) שמזה מדבר בחוקה של יוהכ"פ. אולם לפ"ז למה דקיי"ל דכשרה

בכהן הדיוט והאבנט של כ"ה הוא של כלאים ואיך ילבש אבנט של בוץ. וע"כ פסק הרמב"ם (פ"א ה' י"ב) שלובש בגדי לבן של כ"ה,

(ב,ט) זאת ע"פ מלבי"ם מלת זאת הוא ציון על כלל המאמר. בבלי יומא מב,ב דורש מלת זאת להוציא קבוצת עבודות שאין בהם חובת איש

ויום. אפשר שזה נדרש בגלל טעם יתיב בתפקיד דווקא כך, שממעט עבודות אלה משאר העבודות שחיובן באיש ויום.

(ב,ט) וזאת חקת התורה - מונח, המלה יתירה לגז"ש ללמוד מעבודת הפנים של יוה"כ לעשיית פרה אדומה בבגדי לבן של כ"ה. אפשר כי

טעם מונח נותן למלה את הרבוי להיות מלה יתירה כי מלה זאת נדרשת לכך שזאת גזרה מה' ואין להרהר אחריה.

בתבנית פשטא מונח זקף-קטן, מונח עשוי ללמד על מצב ביניים. אפשר שכאן הגז"ש היא לא שלמה אלא שנוי שמביא לאבנט של שעטנז

ולא של בוץ בלבד. אם כהן גדול יעשה פרה אדומה האם הוא יעשה באבנט של בוץ או באבנט של כהן הדיוט?

(ב,ט) דַּבְּרוּ – מונח לגרמיה, שנתחסס אליו כמונח פסק, אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל – מונח רביע. נביא כאן דרכים אחדות בהבנת טעמי קרא זה.

(לימוד א) מיהם הרשאים להשתתף במצוות עשית אפר פרה אדומה, הכנת מי נידה (הזאה) וההזאה על טמאי מת?

ע"פ משנה פרה ומסכת יומא מא – מג עד לשלב אסוף אפר פרה אדומה עוסקים בה אלעזר (סגן כהן גדול בפרת משה) ולדורות

במחלוקת האם בשחיטה והזאת הדם רק כהן גדול, או גם כהן הדיוט, והאם גם זר שוחט וכהן רואה, אבל בהשלכת ארז ואזוב ושני תולעת

ושריפה עוסקים כהנים.

אבל החל מאיסוף אפר פרה מתרבים העוסקים כנדרש בפסוק (ט,ט) וְאֶסְרוּ – מונח (לגרמיה שלא שייך לכאן להסביר את הפסק) אִישׁ

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טטור"ל) כי במצוותך האמנותי – תהלים ק"ט, שם: טעמי המקרא בתורה שבעל-פה, התשע"ה
 המצוות הששירות: אהבה, סלוק = סוף-פסוק – מגביל; מונח – רבוי; מהפך פשטא – מוציא ממשט; מרכא = מאריך, רבוי; דרגא – מצרף; תביר – מחלק, ממעט, לא ממש; טפא – שנוי משמעות, רבוי משמעות; מרכא טפא – יתור לרבות, מכל מקום; דרגא תביר טפא – קבוצה עם הלכה שיה לפרטיה; מרכא תביר טפא – קבוצה שההלכה חלה רק על חלק מפרטיה; מקף – רב-מצב של המושג, כד"כ מצב אחד נדרש; פסוק – סודר שנחלק, השלם והחלק נדרשים; זקא סגול – מוסף מהענין על הענין או גורע ממנו; פשטא – ששט, 1; זקא-קטן – 2; זקא-גדול – 3; רביע – 4; ... זקא-קטן ... זקא-קטן בהצב פסוק – הקש; השלישית: (קדמא – סדר קדימות; אולא – גרש = גרש"ם – יוצא מהענין; קדמא ואולא – מלמד) דרוש בפסוק כענין "ג מידות דר" ישמעאל; תלישא-קטנה – תראט – דרוש בפסוק שער, מחיצה; תלישא-גדולה – תלישא – דרוש בפסוק ולפניו שער, מחיצה; פוז – דרוש מהפסוק רעיון לנפש אחר בהלכה;

טְהוֹר – מונח רביעי, בתפקיד של לפחות ארבע, כאן נדרש ב-**משנה פרה מ"ד ו-פ"ה מ"ד** ו-**בבלי יומא מג,א** האנשים הכשרים לאסוף אפר פרה אדומה (י"ט, ט) הם גם הכשרים למלא מים ולקדש (י"ז, יז), ולהזות (י"ט, יט). ואילו הם: לת"ק כהן, זר, אשה, עבד, אנדרוגינוס. הרי **חמישה**. רבי יהודה פוסל אשה ומכשיר ילד שיש בו דעת להניח, וכן פוסל אנדרוגינוס, הרי **ארבעה**. וביומא מלמד שאם האשה פסולה היא יכולה לסייע לילד, הרי **חמישה**.

בסיכום: בשלבים שונים של עשיית מצוות אפר פרה אדומה, הכנת מי נידה (הזאה) וההזאה על טמאי מת רשאים להשתתף כהנים, ישראלים (איש, אשה), עבד, אנדרוגינוס (מחלוקת), וילד שיש בו דעת (מחלוקת). יתכן ש-**דְּבָרָו** – מונח לגרמיה, מרמז להבדיל בין השלבים עד איסוף האפר שהעשייה רק ביום ורק באנשים ואולי רק בכהנים, ובין השלבים מהאיסוף והלאה שבהם גם אחרים רשאים להשתתף.

וְיִקְחוּ אֵלֶיךָ – מונח תלישא-קטנה, המלמדים כאן על שני שיעורים, ו/או שיעור ומחיצה / חציצה. **שיעור מספר השערות הפוסלות בפרה אדומה ושיעור גובה האדום המכשיר והלא אדום שלא פוסל**. מסורת בידינו ששתי שערות לא אדומות בפרה אדומה פוסלות כפי'**רע"ב פרה פ"ב מ"ה** ששיעור שתי שערות האמורות בכל מקום, הוא כדי שיהיו ניטלות בפ"ה הזוג. וכן הלכה:

שתי שערות לבנות במראה צרעת הם סימן טומאה והן דוגמא למקום אחר בתורה העוסק בשתי שערות וגובהן הפוסל. הלימוד מבוסס על **(ויקרא תרועה יג,ג) וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת-הַנֶּגַע בְּעוֹר-הַבָּשָׂר וְשֹׁעַר בְּנֶגַע** קדמא ואזלא מצייר שתי שערות **הַפֶּה וְלֶבֶן** – מונח פסק מצייר סמיכות לבנוניות השער בעיקרון (בשרשן) ולא בראשן. אלא שנדגיש שההלכה נקבעה שבצרעת גובה הלבנונית בשער הוא כלשהו לעומת פרה אדומה שבה גובהן כדי נטילה בזוג.

שיעור כדי נטילה בזוג (במספרים).
 ההסבר הבא **פְּרָה אֲרָפָה** – קדמא ואזלא, כעין כלל, תולה מראה אדום בשער ומהתוכן משמע שכל השער אדום תמים – שלם. וע"פ **רמב"ם טהרה הלכות פרה אדומה פ"א ה"א** אם היו בה (בפרה) **שתי שערות שחורות או לבנות פסולה**. אבל ע"פ **משנה פרה פ"ב מ"ה** הפסילה תהיה אם שתי השערות גדלות בגומא אחת, היינו סמוכות, המרומז בתבנית הטעמים של **פְּרָה אֲרָפָה** – קדמא ואזלא, תבנית המציירת שתי שערות במקום אחד, סמוכות. המשנה מלמדת שלא תהיה פסילה אם עיקרון (החלק הקרוב לעור) של אותן שתי שערות אדום עד כדי שיעור נטילה בזוג, **רמב"ם הלפ"א פ"א ה"ג** ... וגוזז במספרים את ראשן המשחיר ואינו חושש משום גיזה בקדשים שאין כוונתו לגזו. ויתירה מזה פסק **רמב"ם הלפ"א פ"א ה"ד** וצריך שישאר מן המאדים כדי שינטל בזוג שכל שורה שאינה ניטלת בזוג הרי היא כאלו אינה, לפיכך אם היו בה שתי שערות לבנות או שחורות שאינן נלקטין בזוג הרי זו כשירה. [השגת הראב"ד. וצריך שישאר. זה אינו מחוור שהרי אני רואה במשנה ר"ע אומר אפילו ד' וה' והן מפוזרות יתלוש אלמא לא בעי שיעור ואי איתא למילתא כשהן בגומא אחת איתא.] לפי השגת הראב"ד שערות קצרות אלו זה כשהן בגומא אחת.

פי' **רע"ב פרה פ"ב מ"ה** כי גם דברי ר"ע **אפילו ד' וה'** והן **מפוזרות** יתלוש וגם מה ש-**ר' אליעזר אומר אפילו חמישים** – כלומר אפילו טובא והן מפוזרות, יתלוש. אין הלכה כמותם אלא ההלכה כתנא קמא שרק עד שתי שערות לא אדומות שאפשר לקצצן וישאר כדי נטילה בזוג מותרות.

להלן חישוב שיעור כדי נטילת זוג:
 תבנית הטעמים **וְיִקְחוּ אֵלֶיךָ** – תלישא-קטנה, ... **אֲשֶׁר לֹא-עָלָה** – תביר, מרמזת לאפשרות של חישוב חשבוני. אפשר כי מרמז לשיעור כדי נטילת זוג. **אֵלֶיךָ** – גי' 61, **אֲשֶׁר** – גי' 501, היחס $0.121756487 = 61 / 501$ היינו כשמינית. היות והכתוב לא פירש שיעור אזלינן בתר השיעור הנמוך. אם נאמר כי זה שמינית מאורך של אצבע שהוא לרב חיים נאה 1.91 ס"מ אזי המכפלה $0.121756487 * 1.91 = 0.23255489$ ס"מ ערך מקורב לשיעור כדי נטילת זוג.

שיעור דומה של כדי נטילת זוג מרומז במצורע ע"פ **משנה נגעים פ"ד מ"ד** שתי שערות עקרון משחיר וראשן מלבין טהור עקרון מלבין וראשן **משחיר טמא כמה יהא בלבנונית רבי מאיר אומר כל שהוא ר' שמעון אומר כדי לקרוב בונג** (מספרים) וגו' ואף שאין הלכה כר"ש, נמצאת בפסוק **(וי' תת' יג,ד) וְאִם-בְּהֵרֶת – תרסא (גי' 654) ... הַפֶּה** – תביר (גי' 80), תבנית המרמזת לאפשרות של חישוב חשבוני כגון היחס $80 / 654 = \dots$ ונראה כי הוא כשמינית אצבע היינו כ-2.3 – 3.0 מ"מ, שהוא כנראה שיעור כדי נטילה בזוג. **וְאִם-בְּהֵרֶת לִבְנָה הוּא בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ וְעַמֵּק אֵין-מֶרְאָה מִן-הָעוֹר וְשֹׁעַרָה לֹא-הַפֶּה לָבָן וְהַסְּגִיר הַפֶּה אֶת-הַנֶּגַע שְׂבָעַת יָמִים:** **(וי' תת' יג,ד)** **וְאִם-בְּהֵרֶת לִבְנָה הוּא בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ וְעַמֵּק אֵין-מֶרְאָה מִן-הָעוֹר וְשֹׁעַרָה לֹא-הַפֶּה לָבָן וְהַסְּגִיר הַפֶּה אֶת-הַנֶּגַע שְׂבָעַת יָמִים:**

תְּמִימָה – רביעי, לא נראה ללמוד רביעי עבור שערות כדעת רבי עקיבא על ארבע וחמש שערות מפוזרות. אלא אפשר כי **תְּמִימָה**, רביעי, מוסיף שיעור שנות הפרה, כי מהמלה פרה יודעים כי כבר יצאה מכלל עגלה, אבל גילה המועדף ע"פ **הרמב"ם בהלכות פרה פ"א ה"א** מצות פרה אדומה שתייה בת ארבע שנים או שלוש, ואם היתה זקנה כשרה, **ובמשנה** רבי יהושע סבר שהפרה האדומה גם צריכה להיות **שלישית** ואמר בן עזאי אני אפרש אם אומר אתה שלישית לאחרות במנין וכשאתה אומר **שלישית בת שלש שנים** כלומר מועדף לכל היותר בשנת הרביעית. אפשר כי יש עוד שיעור של משקל לשון (חוט הכריכה) שני התולעת שכורכים על עץ ארוז ואזוב כנאמר ב-**בבלי יומא מג,ב** ... כי אתא רב דימי אמר רבי יוחנן: שלש לשונות שמעתי, אחת של פרה, ואחת של שעיר המשתלח, ואחת של מצורע. אחת משקל עשרה זוז, ואחת משקל שני סלעים, ואחת משקל שקל, ואין לי לפרש. כי אתא רבין פירשה משמיה דרבי יוחנן:

(מג,ב), של פרה – משקל עשרה זוז, ושל שעיר המשתלח – משקל שני סלעים, ושל מצורע – משקל שקל.
 ההסבר הבא מוסיף מחיצה / חציצה
 כתב **רמב"ם טהרה הלכות פרה אדומה פ"א ה"ו** ... הייתה בה יבלת וחתכה אע"פ שצמח במקומה שער אדום, פסולה **אֲשֶׁר אֵין-בָּהּ מוֹם** – מהפך פשטא זקא-קטן, **לִימוֹד** כפשוטו על מום קבוע הפוסל בקדשי מזבח גם פוסל בפרה אדומה אף שאינה קדשי מזבח, **לִימוֹד** היוצא מפשוטו בא ללמד כי יבלת מהסוג של מום עובר שאפשר לעקרה לשם קדשי מזבח והקרבת לא יפסל, בפרה אדומה אף שאינה קדשי מזבח אותה יבלת היא מחיצה / חציצה הפוסלת בשלימות האדמומיות ואף אם תעקר ויעלה שער אדום תחתיה פוסלת את הפרה האדומה. **אֲשֶׁר** – תביר, בא למעט בצווי **לֹא-עָלָה עָלֶיהָ עֵל** – מרכא טפא, יתור לרבות מיני דברים ופעולות העולים לפוסלה. המיעוט שבטעם מלת **אֲשֶׁר** יהיה פעולות לצורך הפרה שלא פוסלים, ופעולות שלא לצרכה אבל שלא רצון הבעלים, כמו ש-**כתב הרמב"ם ז"ל בהלכות פרה: (פרק א) זה הכלל כל שהוא לצרכה כשרה ולצורך אחר פסולה**.
עֵל – סלוק, מגביל מיני עול פוסלים, נעשה בה מלאכה מאליה או שעלה עליה עול מאליו, **אם מרצונו פסולה, אם לא לרצונו כשרה**

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טטור"ל) כי במצוותך האמנותי – תהלים קי"ט, שם: טעמי המקרא בתורה שבעל-פה, התשע"ה
המצוות הששירות: אחת: סלוק – סוף-ספוק – מגביל; מונח – רבוי; מהפך פשטא – מוציא מפשט; מרכא = מאריך; רבוי; דוגא – מצרף; תביר – מחלק; ממעט, לא ממש; ספאא – שניו משמעות, רבוי משמעות; מרכא ספאא – יתור
לרבות, מכל מקום; דוגא תביר ספאא – קבוצה עם הלכה שיה לפרטיה; מרכא תביר ספאא – קבוצה שההלכה הלה רק על חלק מפרטיה; מקף – רב-מצב של המושג, כד"כ מצב
אחד נדרש; ססא – סודו שנתקל, השלם והחלק נדרשים; זוקא סגול – מוסף מהענין על הענין או גורע ממנו; פשטא – פשוט; 1: זקף-קטן; 2: זקף-גדול; 3: רביע; 4: ... זקף-קטן ... זקף-קטן בחצי פסוק – הקש; השלישיה:
(קדמא – סדר קדימות; אולא = גרש = גרש"ם; יוצא מהענין; קדמא ואולא – מלמד) דרוש בפסוק בכעין "ג מידות דר"י ישמעאל; תלישא-קטנה = תראא – דרוש בפסוק שער, מחיצה; תלישא-גדולה = תלישא – דרוש בפסוק ולפניו
שער, מחיצה; פוז – דרוש מהפסוק רעיון לנשוא אחר בהלכה;

1.4 במדבר חקת יט,א

במ' חקת יט

[ב] זאת חקת התורה אשר צגנה ה' לאמר דברו אל-בני ישראל ויקחו אליה פרה אדמה תמימה אשר אין-בה לום אשר לא-עלה עליה על:
הגמרא מבררת רבויים ומיעוטים הנלמדים מהקרא [ב] זאת חקת התורה ... שחיטה בור כשרה או פסולה? לשיטת רב משחיטה באלעזר

ממעט אשה וכך גם ממעט זר.
בבלי יומא מב,ב איתמר, שחיטת פרה בור, רבי אמי אמר: כשרה, ורבי יצחק נפחא אמר: פסולה. עולא אמר: כשרה, ואמרי לה:
פסולה. מתיב רבי יהושע בר אבא לסיועיה לרב (רש"י) דאמר: פרה שחיטתה בור פסולה): אין לי אלא הזאת מימיה שאין כשרין באשה
כבאיש, ואין כשרין אלא ביום (רש"י דכתיב (ט,ב) הוא יתחטא-כו ביום השלישי), מניין לרבות (את הפעולות) שחיטתה, וקבלת דמה,
והזאת דמה, ושריפתה, והשלכת עץ ארז ואזוב ושני תולעת (רש"י): דלא יהיו כשרין אלא ביום, דאילו לענין באשה כבאיש אינו אצטרך לרבויה,
דכולהו כתיב בהו או אלעזר או כהן) – תלמוד לומר (ט,ב) תורה (רש"י): זאת חקת התורה תורה אחת לכל עבודתה). יכול שאני מרבה אף אסיפת
אפרה ומלוי מים וקידוש – תלמוד לומר (ט,ב) זאת (רש"י): את הכתוב כאן קיים, ואל תוסיף). ומה ראית לרבות את אלו ולהוציא את אלו?
אחר שריבה הכתוב ומיעט, אמרת: הרי אנו למדין כולן מהזאת מימיה (רש"י): שפסול הלילה מפורש בו). מה הזאת מימיה – אינן כשרין
באשה כבאיש ואין כשרין אלא ביום, אף אני אביא שחיטתה וקבלת דמה והזאת דמה ושריפתה והשלכת עץ ארז ואזוב ושני תולעת,
הואיל ואין כשרין באשה כבאיש (רש"י): כדלקמן: (ט,ב) וְלָקַח אִזּוֹב וְטָבֵל בְּמִיַם אִישׁ טְהוֹר – אין כשרין אלא ביום (ורק באיש) ומוציא
אני אסיפת אפרה ומלוי מים וקידוש, הואיל וכשרין באשה כבאיש – (או שיהיו) כשרין נמי ביום ובלילה. והאי מאי תיובתא? אילימא
מדפסולין באשה פסולין נמי בזר – הזאת מימיה תוכיח, שפסולין באשה וכשרין בזר! – אמר אביי, היינו תיובתיה: אשה מאי טעמא –
אלעזר ולא אשה (רש"י): ועל כרחך (ט,ב) וְשָׁחַט אֹתָהּ לְפָנָיו אאלעזר קא דריש ליה תנא כרב, דאי שיהא אחר שוחט ואלעזר רואה כדריש שמואל –
מהיכא ממעט אשה, אלא מאלעזר דריש ליה תנא, וכי היכי דמעט אשה מהכא ממעטין נמי זר, זר נמי – אלעזר ולא זר.

(ט,ב) תורה – זקף-קטן, יש שתי קבוצות אנשים למעשי פרה אדומה (א) הכהנים כשרים לכל מעשי פרה אדומה, (ב) יש אנשים
שאינם כהנים הכשרים רק לחלק מהעבודות וגם בתוך כך פלוני או פלונית עשויים להיות כשרים לעבודה מסוימת ופסולים בעבודה
אחרת.
(ט,ב) וְשָׁחַט אֹתָהּ לְפָנָיו – המלה מלמדת בשיטת רב שלא יסיח דעת, טעם סלוק, מגביל. בשיטת רב מגביל שחיטה לאלעזר ובכך פוסל
שחיטה באשה זר.

[ג] ונתתם אותה אל-אלעזר הכהן והוציא אותה אל-מחוזי לפניה ושתט אותה לפניו:

בבלי יומא מב,ב במעשה פרה אדומה והשימוש באפרה למי נדה

אמר עולא: כל הפרשה כולה, משמע מוציא מיד משמע, ומשמע ממילא: (במ' חקת יט,א) ונתתם אותה אל-אלעזר הכהן – אותה
לאלעזר ולא לדורות לאלעזר. איכא דאמרי: לדורות ככהן גדול, ואיכא דאמרי לדורות ככהן הדיוט. בשלמא למאן דאמר לדורות ככהן
הדיוט – שפיר, אלא למאן דאמר לדורות ככהן גדול – מנא ליה? – גמר (במ' חקת יט,א) חקה (ממלת) חקה מיום הכפורים.
וְנָתַתָּם אֹתָהּ – מונח זקף-קטן, שתי דרשות (א) הפרה בדור המדבר באלעזר ולא כפרה לדורות ככהן גדול או ככהן פשוט (ב) פרה
אדומה מצד שהיא תמימה מתאימה להיות קדשי מזבח, ולולא היתה פרה אדומה לא הייתה יוצאת מידי מזבח, אבל בגלל שהיא פרה
אדומה היא קדשי בדק הבית שאין עליה קדושת הגוף כקדשי מזבח, ולכן אף שכבר קדשה אין עבירה בהוצאתה מחוץ למקדש
(אנציקלופדיה תלמודית כרך ט, העמדה והערכה טור תרט).
(במ' חקת יט,א) **וְהוֹצִיא אֹתָהּ** – שלא יוציא אחרת עמה, כדתנן: לא היתה פרה רוצה לצאת – אין מוציאין עמה שחורה, שלא יאמרו
שחורה שחטו. ואין מוציאין עמה אדומה – שלא יאמרו שתיים שחטו.
בפסוק (ט,ב) מלת אותה שלוש פעמים. תיב"ע מתרגם המופע השני של אותה **וְהוֹצִיא אֹתָהּ** – ויהפך יתה לחודא – ויוציא אותה לבדה
רבי אומר: לא מן השם הוא זה, אלא משום שנאמר (במ' חקת יט,א) **אֹתָהּ** – לבדה. ותנא קמא, הא כתיב **אֹתָהּ**! – מאן תנא קמא – רבי
שמעון היא, דדריש טעמיה דקרא
וְהוֹצִיא אֹתָהּ אֶל-מְחֻזֵיהָ – מהפך פשטא מונח זקף-קטן, שתי דרשות. (א) אפשר כי בא ללמד שהייתה פרה אדומה מוציא
אותה מידי מזבח ואינה צריכה העמדה והערכה אם נמצא שהיא לא נחוצה. (ב) **וְהוֹצִיא אֹתָהּ** – מהפך פשטא, בתפקיד טעמא דקרא
לכתוב בתחילת הפסוק שבו נאמר (במ' חקת יט,א) **וְנָתַתָּם אֹתָהּ** אז אפשר היה לכתוב והוציאה, אבל כתוב **וְהוֹצִיא אֹתָהּ** לכן מלת
אותה יתירה ונדרשת כטעמא דקרא על חלק הפסוק שלפניה ומלמד על יחידות בנתינה ויחידות בהוצאה.

- מאי בינייהו? – איכא בינייהו (**בבלי יומא מג,א**) דאפיק (שהוציא) חמור בהדה. (במ' חקת יט,א) **וְשָׁחַט אֹתָהּ** – שלא ישחוט אחרת עמה.
(מלת **אֹתָהּ** ממעט פרה אחרת משחיטה במעמד זה, תבנית הטעמים **וְשָׁחַט אֹתָהּ** – מרכא ספאא, יתור לרבות שחיטה בור כשמואל להלן)
לְפָנָיו, (סלוק, מגביל) לרב – שלא יסיח דעתו ממנה, (סלוק, מגביל) לשמואל – שיהא זר שוחט ואלעזר רואה (שחיטה בהשגחה).
[ד] **וְלָקַח אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן מִדְּמַתָּהּ פְּאַצְפָּעוֹ**, לשמואל (אם זר שחט הכתוב) – לאהדוריה (חזור) לאלעזר (לקבל הדם ולהזות), לרב – הוי
מיעוט אחר מיעוט, ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות, דאפילו כהן הדיוט (כשר לקבלת דם הזאה).

[ו] **וְלָקַח הַכֹּהֵן עֵץ אֲרִזוֹ וְאִזּוֹב וְשָׁנֵי תוֹלְעֹת**, לשמואל – דאפילו ככהן הדיוט, לרב – איצטרך, סלקא דעתך אמינא: כיון דלאו
גופה דפרה נינהו – לא ליבעי כהן, קא משמע לן. [ז] **וְכַסֵּס בְּגָדָיו הַכֹּהֵן** – בכיהונו. **וְשָׂמָה הַכֹּהֵן עַד-הָעֶרֶב** – כהן בכיהונו,
לדורות. הניחא למאן דאמר לדורות ככהן הדיוט – שפיר, אלא למאן דאמר לדורות ככהן גדול, השתא כהן גדול בעינן – בכיהונו
מיבעיא? – אין, מילתא דאתיא בקל וחומר טרח וכתב לה קרא. (הקל וחומר על כ"ג שלא צריך להזכיר שוב כהן נדחה ע"י הקרא הבא) [ט]
וְאַסְפוּ אִישׁ טְהוֹר אֶת אֶפְרַת הַכֹּהֵן וְהַנִּיחִים; איש – להכשיר את הזר, טהור – להכשיר את האשה, והניח – מי שיש בו דעת להניח,
יצאו חרש שוטה וקטן, שאין בהן דעת להניח. תנן התם: הכל כשרין לקדש, חוץ מחרש שוטה וקטן. רבי יהודה מכשיר בקטן, ופוסל
באשה ובאנדרוגינוס. מאי טעמא דרבנן? דכתיב [יז] **וְלָקַח לְטָמֵא מִעֵפֶר שְׂרָפַת הַחַטָּאת**, הנך דפסלי לך באסיפה – פסלי לך
בקידוש, והנך דאכשירי לך באסיפה – אכשירי לך בקידוש. – ורבי יהודה אם כן לימא קרא ולקח מאי **וְלָקַח** דאפילו קטן דפסלי לך
התם, הכא כשר. אשה מנא ליה? ונתן ולא ונתנה. ורבנן, אי כתב רחמנא ולקח ונתן, הוה אמינא: עד דשקיל חד ויהיב חד, כתב רחמנא

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טטור"ל) כי במצוותך האמנותי – תהלים קי"ט, שם: טעמי המקרא בתורה שבעל-פה, התשע"ה
הפניות השערות: אהנה, סלוק = סוף-פסוק – מגביל; מונח – רבוי; מהפך פשטא – מוציא פשט; מרכא = מאריך, רבוי; דרגא – מצרף; תביר – מחלק, ממעט, לא ממש; ספקא – שנוי משמעות, רבוי מתפשט; מרכא ספקא – יתור לרבות, מכל מקום; דרגא תביר ספקא – קבוצה עם הלכה שוה לפישה; מרכא תביר ספקא – קבוצה שההלכה הלה רק על חלק מפרשה; מקף – רב-מצב של הנושעים, בד"כ מצב אחד נדרש; ספק ו – סודר שנחלק, השלם והחלק נדרשים; זרקא סגול – מוסף מהענין על הענין או גורע ממנו; פשטא – פשוט; 1: זקף-קטן; 2: זקף-גדול; 3: רביע – 4: ... זקף-קטן ... זקף-קטן בהצג פסוק – הקש; השלישיה: (קדמא – סדר קדימות; אולא = גרש = גרש"ט – יוצא מהענין; קדמא ואולא – מלמד) דרוש בפסוק ככעין "ג' מידות דר' ישמעאל; תלישא-קטנה – תרסא – דרוש בפסוק שער, מחיצה; תלישא-גדולה = תלשא – דרוש בפסוק ולפניו שער, מחיצה; פזי – דרוש מהפסוק רעיון לנושא אחר בהלכה;

וְלִקְחֻהוּ: ואי כתב רחמנא ולקחו ונתנו – הוה אמינא: עד דשקלי תרי ויהי תרי, כתב רחמנא: [יז] וְלִקְחֻהוּ ... וְנָתַן, דאפילו שקלי תרי ויהיב חד. [יח] וְלִקְחֻהוּ אֲזוּב וְשָׁבֵל בְּמִים אֵישׁ שְׁהוּרָא לרבנן: איש ולא אשה, טהור – להכשיר את הקטן. ולרבי יהודה: איש ולא קטן, טהור להכשיר את האשה. מיתביב: הכל כשרין להזות חוץ מטומטום, ואנדרוגינוס, ואשה. וקטן (שיש) (מסורת הש"ס: [שאין]) בו דעת – אשה מסיעתו ומזה.

בבלי יומא מג,

ולא פליג רבי יהודה! אמר אביי: כיון דאמר מר משמע מוציא מיד משמע ומשמע ממילא – פליג. (ט, ט) **וְהִנֵּה הַטְּהָרַי עַל-הַטְּמָא, שְׁהָרַי –** מכלל שהוא טמא, לימד על טבול יום שכשר בפרה.

(ט, ט) **וְהִנֵּה הַטְּהָרַי עַל-הַטְּמָא –** מהפך פשטא זקף-קטן, שתי דרשות, באחת מהן מוציא את הכתוב ממשוטו **וְהִנֵּה הַטְּהָרַי –** לימד על טבול יום שכשר בפרה. כלומר כבר טבל וניטהר ולכן אינו מטמא אבל חסר הערב שמש. אמר רבי אסי: כי הוה בה רבי יוחנן וריש לקיש בפרה, לא מסקי מינה אלא כמאי דמסיק תעלא מבי כרבא, אלא אמרי: משמע מוציא מיד משמע, ומשמע ממילא. תני תנא קמיה דרבי יוחנן: כל השחיטות כשרות בור, חוץ משל פרה. אמר ליה רבי יוחנן: פוק תני לברא! לא מצינו שחיטה בזר פסולה. ורבי יוחנן, לא מיבעיא לתנא דלא ציית – אלא אפילו לרביה לא ציית. דאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יהוודק: שחיטת פרה בזר – פסולה. ואני אומר: כשירה. לא מצינו שחיטה שפסולה בזר.

[ו] וְלִקְחֻהוּ הַכֹּהֵן עִץ אֲרָז וְאֲזוּב וְשֵׁנִי תוֹלַעַת וְהַשְּׂלִיךְ אֶל-תּוֹךְ שְׂרַפַת הַפָּרָה:
 [ז] וְכִבְּסוּ בְּגָדֵי הַכֹּהֵן וְרַחֵץ בְּשָׂרוֹ בְּמִים וְאַחַר כָּבַ אֶל-הַמַּחֲנֶה וְטָמְא הַכֹּהֵן עַד-הָעֶרֶב:
 [ח] וְהִשְׁרַף אֹתָהּ וְכִבְּסוּ בְּגָדֵי הַכֹּהֵן וְרַחֵץ בְּשָׂרוֹ בְּמִים וְטָמְא עַד-הָעֶרֶב:

ספרי דבי רב חקת פיסקא קנד. ... ורבי יהודה אומר ישרף שלא ימעט את העצים, מרבה הוא לה חבילי אזוב וחבילי אזוב יון בשביל לרבות העפר. ... אזוב. ולא אזוב יון ולא אזוב שיש לו שם לווי. וגו'.

מדרש אגדה (בוב) במדבר פרק יט

(ט, ט) **וְלִקְחֻהוּ הַכֹּהֵן עִץ אֲרָז וְאֲזוּב.** ואוסף האפר ולוקח מעפר שריפת החטאת והמזה מי הנדה, ושנינו כל המתעסקין בפרה מטמאין בגדים, ולכן היו בה כיבוסין שבעה, וטבילות גופיהן שבעה, וטהורים היו צריכים להיות להם מתחלה כל השבעה, וכולם נטמאו גופיהם של ז'. הרי מ"ט כנגד פרשה פרה שהיא מזוקקת שבעתים, שהם מ"ט, ... ולמה משליך אל תוך שריפת הפרה, להרבות אפרה ולא היה זורקם עד שמתצאת האור ברובה, והמשליך היה מראה לכל ואומר שלשה פעמים ארו זה, וכן היה אומר לכל מין ומין **רלב"ג (ט, ט) וְכִבְּסוּ בְּגָדֵי הַכֹּהֵן וְרַחֵץ בְּשָׂרוֹ בְּמִים** וגו' – למדנו מזה שהמשליך עץ הארז והאזוב ושני התולעת אל תוך שרפת הפרה טעון כבוס בגדים. ואחר זה שב לבאר, ש-**הַשְּׂלִיךְ (ט, ט)** את הפרה טעון גם כן כבוס בגדים, והאוסף את אפר הפרה גם כן טעון כבוס בגדים (ראה להלן, ט), הנושא את מי הנדה גם כן (ראה להלן, כא); וזה ממה שיורה, שכל העוסקים בפרה טעונים כבוס בגדים. עם שהוא אפשר שיהיה אמרו (ט, ט) **וְכִבְּסוּ בְּגָדֵי הַכֹּהֵן** – שב אל המוציא אותה והשוחטה והמזה מדמה, ויהיה אמרו (ט, ט) **וְהִשְׁרַף אֹתָהּ** – שב אל **הַשְּׂרַף** הפרה והמשליך אל תוך שרפתה וגו'

אוצר החכמה, חבצלת השרון, מרדכי קרליבך, ע' 697 ובשקלים פ"ד מ"ב תנן דפרה אדומה ושעיר המשתלח ולשון של זהורית באין מתרומת הלשכה, ובתו"י יומא סז,א כתב דהיינו לשון של זהורית של שעיר המשתלח לעזאזל, וכ"ה בר"מ פ"ד שקלים ה"א, אכן הברע"ב שם ובגבורת ארי ביומא כתבו דהיינו לשון של פרה אשר השליך אל תוך שריפתה וגו' לשון של זהורית אשר אינה באה מהלכות קרבן הפרה, כי אם מהלכות טהרת הפרה וגו'

(ט, ט) **וְלִקְחֻהוּ הַכֹּהֵן –** מונח רביעי, בתפקיד של לפחות ארבע דברים אשר **וְהַשְּׂלִיךְ אֶל-תּוֹךְ שְׂרַפַת הַפָּרָה:** כאשר הקרא מונה רק שלושה **עִץ אֲרָז וְאֲזוּב וְשֵׁנִי תוֹלַעַת** אפשר כי רבוי העצים, ורבוי האזוב וגם איזוב יון לפי הפעם הראשונה בספרי הם הדבר הרביעי והחמישי המושלכים. אפשר כי גם לשון של זהורית אשר אינה באה מהלכות קרבן הפרה, כי אם מהלכות טהרת הפרה (**אוצר החכמה, חבצלת השרון, מרדכי קרליבך, ע' 697**) אינה שני תולעת הנקרא גם כן לשון של זהורית אבל הוא מהלכות פרה אדומה, לכן אפשר שהוא דבר נוסף.

אבן עזרא (ט, ט) וְכִבְּסוּ בְּגָדֵי הַכֹּהֵן – הכהן השורף. טט – פ' זה קשה כי טומאת השורף וטהרתו נלמד ב-(ט, ט). אכן תיב"ע שייך את (ט, ט) אל הכהן השוחט ב-(ט, ט) **תרגום יונתן (י) ויצבע לבושו פְּהָנָא דִּינְכָס ית תוֹרְתָא וְיִסְחִי בְּשָׂרִיהּ בְּאַרְבָּעִין סוּוִין דְּמוִי מִן פְּתַר כְּדִין יִיעוּל לְמִשְׁרִיתָא וְיִהִי מְסָבָּב פְּהָנָא הוּא קָדָם טִיבּוּלִיָּה עַד רְמָשָׂא:** ובתרגום התרגום **כתר יונתן (י) ויכבס בגדיו הכהן שישחט את הפרה וירחץ את בשרו בארבעים סאה של מים ומן אחר כך יבוא למחנה ויהיה טמא הכהן ההוא מלפני טבילתו עד הערב:**

ובהמשך ה-**אבן עזרא (ט, ט) וְטָמְא הַכֹּהֵן –** וכבר ישב טמא (מעיסוקו בפרה אדומה, לראב"ע השורף, לתיב"ע השוחט ולרלב"ג המוציא השוחט המזה והמשליך). ויש אומר, שיהיה טמא עד הערב, שלא יאכל מן הקדשים: וכך גם ב-**תיב"ע** כמובא כאן בתרגום **כתר יונתן (י)** ויהיה טמא הכהן ההוא מלפני טבילתו עד הערב:
וְטָמְא הַכֹּהֵן – מרכא טפחא, יתור לרבות טומאה של טבול יום על הטומאה של הכהן הבאה עליו מעיסוקו בפרה אדומה.

(ט, ט) **וְכִבְּסוּ בְּגָדֵי הַכֹּהֵן וְרַחֵץ בְּשָׂרוֹ בְּמִים –** רביעי, בתפקיד של ארבע. ע" רלב"ג ארבעה כהנים המוציא את הפרה, והשוחטה, והמזה מדמה, והמשליך, שעד כאן לא הוזכר בהם כבוס בגדים וטבילה, צריכים כבוס בגדים וטבילה כמו המשליך שבו מוזכר הדבר. הכהן השורף מוזכר בו לעצמו.

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טטור"ל) כי במצוותך האמנותי – תהלים קי"ט, שם: טעמי המקרא בתורה שבעל-פה, התשע"ה
הפניות השורות: אותה, סלוק = סוף-פסוק – מגביל; מונח – רבוי; מהפך פשטא – מוציא מפשט; מרכא = מאריך, רבוי; דרגא – מצרף; תביר – מחלק, ממעט, לא ממש; טפחא – שני משמעות, רבוי ממשות; מרכא טפחא – יתור לרבות, מכל מקום; דרגא תביר טפחא – קבוצה עם הלכה שיה לפרטיה; תביר מרכא טפחא – קבוצה שההלכה חלה רק על חלק מפרטיה; מקף – רב-מצב של המושגים, ב"כ מצב אחד נדרש; פסק ו – סודר שנחלק, השלים והחלק נדרשים; זקא סגול – מוסף מהענין על הענין או גורע ממנו; פשטא – פשוט, 1; זקא-קטן – 2; זקא-גדול – 3; רביע – 4; ... זקא-קטן ... זקא-קטן בחצי פסוק – הקש; השלישיה: (קראא – סדר קרימות; אולא = גרש = גרש"ט; יוצא מהענין; קראא ואלא – מלמד) דרוש בפסוק כענין "ג מידות דר"י שמעאל; תלישא-קטנה – תראא – דרוש בפסוק שער, מתיצה; תלישא-גדולה = תלישא – דרוש בפסוק ולפניו שער, מתיצה; פוז – דרוש מהפסוק רעיון לנושא אחר בהלכה;

(ט,ט) ... לעדת – קדמא, **בני-ישראל למשמרת למי נדה** – דרגא תביר מרכא טפחא, קבוצת פרטים הקשורים לנושא מסוים, כאן מקומות שמירת אפשר הפרה, עם הלכה שווה לפרטיה, ביחס ל- **הטאת הוא** – מרכא סלוק.
ל- הטאת הוא – מרכא סלוק, ע"פ רש"י בכל מקום שהאפר נשמר הוא **קדשים** ליאסר בהנאה (ראה **ספ"ב קכד**)..

ע"פ **משנה פרה פ"ד מ"ד** נלמד מ- **הטאת הוא**: שכשם שהפרה היא חטאת ואסורה במלאכה **קודם** לעשייתה כך **למי נדה** המים המיועדים להכנת מי נדה נפסלים במלאכה במ או בשעת הכנתם משעת המילוי **קודם** לערבובם עם האפר. **הטאת הוא** – מרכא סלוק מאפיין את הכתוב לפניו **למי נדה** – מרכא טפחא.

[י] וְכִבֵּס הָאֹסֶף אֶת-אֶפֶר הַפְּרָה אֶת-בְּגָדָיו וְטָמֵא עַד-הָעֶרֶב וְהִיָּתָה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְלִגְר הַגֵּר בְּתוֹכָם לְחֻקַּת עוֹלָם:
[יז] וְלִקְחוּ לְטָמֵא מֵעֵפֶר שְׂרֵפֶת הַחֲטָאת וְנָתַן עֲלֵיו מִים חַיִּים אֶל-כָּלִי:

(ט,ט) וְכִבֵּס – תלישא-גדולה, בתפקיד שיעור אלפניו לפסוק (ט,ט) **למי נדה הטאת הוא**: שיעור כדי טבילת האזוב והזאה, והמטלטל יותר מזה שלא לצורך הזאה נטמא ובפחות מזה טהור, דבר הנדרש ב-**(ט,כא)** **וְהִיָּתָה לָהֶם לְחֻקַּת עוֹלָם וּמִנָּה מִי-הַנְּדָה וְכִבֵּס בְּגָדָיו וְהִנְגִּיעַ בְּמֵי הַנְּדָה וְטָמֵא עַד-הָעֶרֶב:**

(ט,ט) וְכִבֵּס – תלישא-גדולה, בתפקיד שיעור אלפניו לפסוק (ט,ט) **למי נדה הטאת הוא**: שיעור כדי טבילת האזוב והזאה, והמטלטל יותר מזה שלא לצורך הזאה נטמא ובפחות מזה טהור, דבר הנדרש ב-**(ט,כא)** **וְהִיָּתָה לָהֶם לְחֻקַּת עוֹלָם וּמִנָּה מִי-הַנְּדָה וְכִבֵּס בְּגָדָיו וְהִנְגִּיעַ בְּמֵי הַנְּדָה וְטָמֵא עַד-הָעֶרֶב:**

(ט,ט) וְכִבֵּס – תלישא-גדולה, בתפקיד שיעור אלאחריו – ה' גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך
(ט,ט) הָאֹסֶף אֶת-אֶפֶר הַפְּרָה – קדמא מהפך פשטא, כעין כתוב שחברו שלפניו מלמד עליו, כאן מיבא תכונה מהכתוב לפניו והיא לימוד הק"ו מהמשליך והשורף, והכתוב עצמו מלמד הדרשה הנוספת כלהלן.

(ט,ט) הָאֹסֶף אֶת-אֶפֶר הַפְּרָה ע"פ **[ספרי במדבר פיסקא קכד]** הקרא יתר, כי כבר יש למוד בקל וחומר מהמשליך והשורף, שהם מטמאים בגדיהם, לא כל שכן שהאוסף הנוגע באפר שמטמא בגדיו, ונכתב **הָאֹסֶף** וגו' כדי ללמוד ממנו דרשות אחרות: (א) אפשר כי **(ט,ט) וְהִיָּתָה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל** – גרשיים מונח רביעי, כעין יצא מן הכלל ללמד על עצמו או על הכלל כולו יצא. אפשר שמלמד על עצמו כ-**[ספרי במדבר פיסקא קכד]** המסיט אפר עד שלא כונס מטמא בגדיו, (ב) שאין עונשין מן הדין, אך הגר"א מוחק המלים "ואין עונשין מן הדין" בספרי, והלכה זאת נלמדת מ-**(וי קדשים כז) אֶת-אֶחָתָו** היתירה, ולכן נשארה דרשה (א) בלבד.

(ט,ט) וְלִגְר הַגֵּר בְּתוֹכָם – תביר מרכא טפחא **לְחֻקַּת עוֹלָם**: – מרכא סלוק, **הַגֵּר בְּתוֹכָם** – מרכא טפחא, כעין יתור לרבות ע"פ **סיפרי במדבר פיסקא קכד** לרבות על ישראל את הגרים לכל מעשי הפרה: כאן להשתתף באסוף, ובפעולות אחרי הכינוס ע"י טהורים (העברה למשמרת, מילוי מים, קידוש, טילטול שיעור מי הזאה להזאה וההזאה עצמה)
וְלִגְר – תביר מחלק בין מעשי פרה. **משנה פרה פ"ד מ"ד** מעשיה ביום ובכהן ... עד שתעשה אפר ופי' קהתי מעשי הפרה אינם אלא ביום ולא בלילה, חוץ מאסיפת אפרה, והמילוי מים והקידוש (ליתן האפר בתוך המים) שכל זה מותר בלילה. וכל מעשי הפרה בכהן, משעת השחיטה עד שתעשה אפר, אבל אסיפת האפר ומילוי המים והקידוש כולם כשרים בזר וגו'
וְלִגְר – מחלק בין מעשי פרה, עד עד שתעשה אפר חובה בכהן וביום, מאסיפת אפרה, והמילוי מים והקידוש (ליתן האפר בתוך המים) שכל זה מותר בלילה ... וכולם כשרים בזר בכל ישראל טהורים ובהם גרים.

מקורות

ספרי במדבר פיסקא קכד

[י] וְכִבֵּס הָאֹסֶף אֶת-אֶפֶר הַפְּרָה בא הכתוב ולימד על האוסף את אפר הפרה שמטמא בגדים הא עד שלא יאמר יש לי (ללמוד) בדין (בקל וחומר) אם המשליך את האזוב (לפני השרפה) מטמא בגדים האוסף את אפר הפרה (אחרי השרפה) לא יטמא בגדים (?) אלא אם אמרת כן ענשת מן הדין (מקל וחומר, ואין עונשין מקו"ח) לכך נאמר **[י] וְכִבֵּס הָאֹסֶף אֶת-אֶפֶר הַפְּרָה** ללמדך שאין עונשים מן הדין ד"א בא הכתוב ולימד על האוסף את האפר שמטמא בהיסט.

פרה פ"ג מ"א [א] שבעת ימים קודם לשרפת הפרה מפרישין כהן השורף את הפרה מביתו ללשכה שעל פני הבירה צפונה מזרחה ובית אבן היתה נקראת ומזין עליו כל ז' הימים מכל חטאות שהיו שם (בהלל)
 ר' יוסי אומר לא היו מזין עליו אלא בשלישי ובשביעי בלבד ר' חנינא סגן הכהנים אומר על הכהן השורף את הפרה מזין כל שבעת הימים ועל של יוה"כ לא היו מזין עליו אלא בשלישי ובשביעי בלבד:

פירוש המשנה לרמב"ם פרה פ"ג מ"א ומזין עליו כל שבעה מכל חטאות שהיו שם רוצה לומר אפר פרות אדומות שנעשו מימות משה עד אותו הזמן, וגו' ... ור' יוסי אומר שאין להקיש הזאה לטבילה והזאה בזמנה אינה מצוה, ולפיכך אומר בשלישי ובשביעי בלבד מזין עליו. וכך סובר ר' חניניה סגן הכהנים, אלא שהוא אומר כהן השורף את הפרה מזין עליו בכל יום מחמת חומר מעלת הפרה וכדי להראות בה קדושה נוספת כמו שיש לה מעלה על הקודש כמו שבארנו בחגיגה, והוא אמרם בטעם הדבר מעלה יתרה. **והלכה כר'**
חניניה סגן הכהנים. ובתוספתא כהן השורף את הפרה הפרשתו בטהרה ואין אחיו הכהנים נוגעין בו. כל זה הדור למעלתה מפני הטעם שאמרונו והוא כדי שלא יזלזלו בה.

תוספות יום טוב אהלות פרק ה' ולחטאת - פירש הר"ב דכתיב והיתה לעדת בני ישראל כו'. אסמכתא בעלמא שכל מה שאין ע"ה נאמן אינו אלא מדרבנן. וז"ל הרמב"ם [בפירושן] וסמכו בזה לאמרו יתברך והיתה לעדת וגו':
שהכל נאמנין על החטאת - לא ידעתי למה לא תנן על הקדש ועל החטאת. ודוחק לומר דמשום דבחטאת יש להם אסמכתא דמשה דייק למנגט לחטאת. ועוד דאדרבה כ"ש דה"ל למנגט לקדש דהוה רבותא שאין לו אסמכתא. ומצאתי בדברי מהר"ם וז"ל פתח בקדש וחטאת וסיים בחטאת לחודיה נראה לפי שהטעם תלוי בחטאת שלא יהא כל אחד שורף פרה אדומה לעצמו. א"נ רבותא נקט דאפילו על החטאת נאמנין כ"ש לקדש ע"כ:

פירוש המשנה לרמב"ם מסכת פרה פרק ה' [א] ... וכבר קדם לך באהלות שהכל נאמנין על כלי חטאת שהוא טהור שנ' והיתה לעדת בני ישראל למשמרת, כל ישראל ראוין לשמרה, לפיכך אפילו הביא עם הארץ כלי מביתו ואמר זה טהור לחטאת הרי זה נאמן. **והלכה כר' יהודה**.

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טטור"ל) כי במצוותך האמנותי – תהלים קי"ט, שם: טעמי המקרא בתורה שבעל-פה, התשע"ה
 המצוות הששוררות: אהבה, סלוק – סוף-פסוק – מגביל; מונח – רבוי; מהפך פשטא – מוציא ממשט; מראק – מאריך; רבוי; דוגא – מצרף; תביר – מחלק, ממעט, לא ממש; טפאא – שנוי משמעות, רבוי ממשותף; מראק טפאא – תור
 לרבות, סלוק מקום; דוגא תביר טפאא – קבוצה עם הלכה שיהי לפרטיה; מראק תביר טפאא – קבוצה שההלכה הולה רק על חלק מפרטיה; מראק – רב-מצב של המושג, כד"כ מצב
 אחד נדרש; פסוק 1 – סדר שנתחלק, השלל והחלק נדרשים; זוקא סגול – מוסף מהענין על הענין או גורע ממנו; פשטא – פשוט; 1: זקף-קטן – 2: זקף-גדול – 3: רביעי – 4: ... זקף-קטן ... זקף-קטן בחצי פסוק – הקש; השלישי:
 (קפא – סדר קריאת; אולא = גיש = גיש"ס – יוצא מהענין; קפא ואולא – מלמד) דרוש בפסוק כענין "ימות דר" ישמעאל; תלישא-קטנה – תראא – דרוש בפסוק שער, מחיצה; תלישא-גדולה = תלישא – דרוש בפסוק ולפניו
 שער, מחיצה; פוז – דרוש מהפסוק רעיון לנושא אחר בהלכה;

1.6 במדבר חקת יט,א (התשע"ו) (בהשתתפות נחלת יעקב)

במדבר חקת יט,ח: והשקף אתה יכבס בגדיי ורתץ בגדיי בשרו במים ושמא עד-הערב:

תורה תמימה (ט,ט) והשקף אתה - מה ת"ל והשקף אתה⁽¹⁾, בא הכתוב ולמד על כל העוסקים בפרה מתחלה ועד סוף שיהיו טעונים תכבוסת בגדים ורחיצת גוף והערב שמש^(ט) [ספרי]: (טט): ע"פ ספרי זוטא יש לסייג ולומר שרק מי שעסק בפרה במשך זמן של שרפת כזית כלשהו ממנה נטמא ומטמא בגדיו ולכן יטבול ויטבול בגדיו)

ת"ת הערה (ז) כי הלא ק"ו הוא ממשליך את האזוב (י,ט) שטעון כבוס בגדים וכש"כ השורף את הפרה:

ת"ת הערה (ח) ומה דכתיב כבוס בגדים באוסף את האפר (י,ט): (טט): יתר על יתר) יש דרשה על זה בספרי, יעו"ש:

תורה תמימה (ט,ט) יכבס בגדיי - בגדיו ולא בגדים המנוגעים^(ט) [ספרי]:

ת"ת הערה (ט) ר"ל שהשורף בגדי מנוגע ומצורע א"צ לכבס בגדים, ואיצטריך לאשמעינו זה משום דאל"ה הוי ילפינן בק"ו ומה פרה שאינה מטמאה במגע השורפה מטמא בגדים, בגדים המנוגעים שמטמאין במגע אינו דין שהשורפם יטמא בגדים:

אמנם ספרי דרש היתור רק על (ט,ט) והשקף אתה אבל לפי פ"י ת"ת כל הכתוב והשקף אתה יכבס בגדיי ורתץ בשרו במים יתר וכולו לדרשה, וזה מאפשר דרשה (א) טבילת כלים, שכאן מיוצגים במלת בגדים. דרשה (ב) טומאת בגדי שומרים מרבנן.

דרשה (א) טבילת כלים שבתחילה בכיוון אחר. [ספרי במדבר חקת פיסקא קנד] (ט,ט) והשקף אתה יכבס בגדיי ולא השורף בגדים המנוגעים, שהיה בדין (טט): ללמוד בדרשה כגון ק"ו) ומה פרה שאינה מטמאה במגע השורפה (ט,ט) מטמא בגדים, בגדים המנוגעים שמטמאים במגע אינו דין שהשורפן מטמא בגדים? (טט): מנסה ללמוד משרפת פרה לשרפת בגדים מנוגעים ודוחה מפני גזרת הכתוב) ת"ל (ט,ט) והשקף אתה יכבס בגדיי ולא השורף בגדים המנוגעים:

[ת"ש ו-התורה"מ] מלת אתה יתירה ובאה למעט כי יכל לכתוב "והשורפה" יכבס בגדיי במים ולא בשרו במים, (ט,ט) במים (ט,ט) שני פעמים מה ת"ל שהיה בדין הואיל ואדם טעון טבילה וכלים טעונים טבילה (טט: הייתי אומר) מה אדם טובל בראוי לו (טט): 40 סאה ע"פ (י' מצ' ט,ט) וא"י פ"ת צ"ל מ"ג שכתב-צ"ל ורתץ בשרו במים

את-פלי-בשרו ושמא עד-הערב: אף כלים טובלים בראוי להם (טט): בפחות מ-40 סאה) ת"ל (ט,ט) במים (ט,ט) שני פעמים מקום שאדם טובל, שם ידיים וכלים טובלין [בד"א במקוה אבל במעין אדם טובל בראוי לו (טט): בפחות מ-40 סאה, העיקר שיהיה מכוסה במים כך גם וכלים טובלין בראוי להן (טט): בפחות מ-40 סאה, העיקר שיהיו מכוסים במים).

פי' ב-ת"ש מה אדם טובל בראוי לו, גי' הילקוט בארבעים סאה, מדכתיב (י' מצ' ט,ט) ורתץ בשרו במים שכל גופו עולה בהם וכמה הן אמה על אמה ברום ג' אמות ושיערו חכמים מי מקוה מ' סאה. (גמרא עירובין ד' יד.). אף כלים טובלים בראוי להם. גי' הילקוט. כמה מסתפק להן בטבילתן אפי' אין בהם מ' סאה (ר"ה). מקום שאדם טובל שם ידיים וכלים. מטבילין ותיבות כראוי להם ליתא בילקוט. והיינו דגם בטבילת כלים וידיים (ובילקוט גריס בגדים במקום ידים) בעינן מ' סאה, ועי' פסחים יז: דמן התורה סגי בריבעית דחזי בו להטביל מחטין וצינוריות, אלא דרבנן הצריכו מ' סאה אפי' למחטין וצינוריות, ראה נזיר לח. וא"כ צ"ל דהדרשה דהכא אסמכתא בעלמא הוא. וכע"ז כתב הר"ש פ"א דמקואות מ"ז, יעו"ש. ובמדרה"ג נוסף: בד"א במקוה אבל במעין אדם טובל בראוי לו וכלים טובלין בראוי להן. ועי' בתוס' נזיר מה. ד"ה בר, ומה דמבואר כאן דגם בטבילת ידיים בעינן מ' סאה, היינו הא דאיתא בחגיגה יח: נוטלים לידיים לחולין וכו'. וראה בב"י אורח"ס קנט. טור אורח חיים הלכות נטילת ידיים סימן קנט המטביל ידיו במ' סאה הראויין למקוה שפיר דמי ומברך על טבילת ידיים (יט) וכ"כ הרמב"ם ז"ל כל הצריך נט"י והטבילים במקוה א"צ דבר אחר ואם הטבילים במים שאין בהם שיעור מקוה או במים שאובין שבקרקע לא עשה ולא כלום שאין המים שאובין מטהרין את הידיים [צ"ל אלא] בנטילה:

פי' ב-ת"ש מה אדם טובל בראוי לו, גי' הילקוט בארבעים סאה, מדכתיב (י' מצ' ט,ט) ורתץ בשרו במים שכל גופו עולה בהם וכמה הן אמה על אמה ברום ג' אמות ושיערו חכמים מי מקוה מ' סאה. (גמרא עירובין ד' יד.). אף כלים טובלים בראוי להם. גי' הילקוט. כמה מסתפק להן בטבילתן אפי' אין בהם מ' סאה (ר"ה). מקום שאדם טובל שם ידיים וכלים. מטבילין ותיבות כראוי להם ליתא בילקוט. והיינו דגם בטבילת כלים וידיים (ובילקוט גריס בגדים במקום ידים) בעינן מ' סאה, ועי' פסחים יז: דמן התורה סגי בריבעית דחזי בו להטביל מחטין וצינוריות, אלא דרבנן הצריכו מ' סאה אפי' למחטין וצינוריות, ראה נזיר לח. וא"כ צ"ל דהדרשה דהכא אסמכתא בעלמא הוא. וכע"ז כתב הר"ש פ"א דמקואות מ"ז, יעו"ש. ובמדרה"ג נוסף: בד"א במקוה אבל במעין אדם טובל בראוי לו וכלים טובלין בראוי להן. ועי' בתוס' נזיר מה. ד"ה בר, ומה דמבואר כאן דגם בטבילת ידיים בעינן מ' סאה, היינו הא דאיתא בחגיגה יח: נוטלים לידיים לחולין וכו'. וראה בב"י אורח"ס קנט. טור אורח חיים הלכות נטילת ידיים סימן קנט המטביל ידיו במ' סאה הראויין למקוה שפיר דמי ומברך על טבילת ידיים (יט) וכ"כ הרמב"ם ז"ל כל הצריך נט"י והטבילים במקוה א"צ דבר אחר ואם הטבילים במים שאין בהם שיעור מקוה או במים שאובין שבקרקע לא עשה ולא כלום שאין המים שאובין מטהרין את הידיים [צ"ל אלא] בנטילה:

בב"י אורח"ס קנט. טור אורח חיים הלכות נטילת ידיים סימן קנט המטביל ידיו במ' סאה הראויין למקוה שפיר דמי ומברך על טבילת ידיים (יט) וכ"כ הרמב"ם ז"ל כל הצריך נט"י והטבילים במקוה א"צ דבר אחר ואם הטבילים במים שאין בהם שיעור מקוה או במים שאובין שבקרקע לא עשה ולא כלום שאין המים שאובין מטהרין את הידיים [צ"ל אלא] בנטילה:

בב"י אורח"ס קנט. טור אורח חיים הלכות נטילת ידיים סימן קנט המטביל ידיו במ' סאה הראויין למקוה שפיר דמי ומברך על טבילת ידיים (יט) וכ"כ הרמב"ם ז"ל כל הצריך נט"י והטבילים במקוה א"צ דבר אחר ואם הטבילים במים שאין בהם שיעור מקוה או במים שאובין שבקרקע לא עשה ולא כלום שאין המים שאובין מטהרין את הידיים [צ"ל אלא] בנטילה:

בב"י אורח"ס קנט. טור אורח חיים הלכות נטילת ידיים סימן קנט המטביל ידיו במ' סאה הראויין למקוה שפיר דמי ומברך על טבילת ידיים (יט) וכ"כ הרמב"ם ז"ל כל הצריך נט"י והטבילים במקוה א"צ דבר אחר ואם הטבילים במים שאין בהם שיעור מקוה או במים שאובין שבקרקע לא עשה ולא כלום שאין המים שאובין מטהרין את הידיים [צ"ל אלא] בנטילה:

ספרי זוטא (ט,ט) והשקף, יכול המצית את האור (טט): ב-ספרי למד שכל העוסקים בפרה טעונים תכבוסת בגדים, אבל ספרי זוטא ממעט את מצית האור מלטמא בגדים) ת"ל אתה כולה (טט): מיעט את המצית או אולי יתמעט כל מי שלא עסק בשרפת כולה, לכן דורש), כשאמר (ט,ט) השקף, (ט,ט) והשקף לרבות כזית (לטמא בגדים)

(ט,ט) והשקף אתה - (סלוק) מונח זקף-קטן והוא ואחריו ההלכה יכבס בגדיי ורתץ בשרו במים ושמא עד-הערב, תבנית טעמים המלמדת לכתוב לפניה ולכתוב לאחריה.

אפשר כי תבנית הטעמים ללמוד אלפניה תסביר את דרשת [ירושלמי ב"מ פ"ז,ה"ו] לרבות שומרי הפרה לטמא בגדים דרשה שהיא לגמרי שלא כתוכן הכתוב לפניה עוסק במשליך לתוך שרפת הפרה. [ו] ולקח הפהו עץ ארו וצוב וישני תולעת והשליך אל-הוד שרפת הפרה: [ז] וכבס בגדיי הפהו ורתץ בשרו במים ושמא עד-הערב:

אפשר כי תבנית הטעמים ללמוד אלפניה תסביר את דרשת [ירושלמי ב"מ פ"ז,ה"ו] לרבות שומרי הפרה לטמא בגדים דרשה שהיא לגמרי שלא כתוכן הכתוב לפניה עוסק במשליך לתוך שרפת הפרה. [ו] ולקח הפהו עץ ארו וצוב וישני תולעת והשליך אל-הוד שרפת הפרה: [ז] וכבס בגדיי הפהו ורתץ בשרו במים ושמא עד-הערב:

אפשר כי תבנית הטעמים ללמוד אלפניה תסביר את דרשת [ירושלמי ב"מ פ"ז,ה"ו] לרבות שומרי הפרה לטמא בגדים דרשה שהיא לגמרי שלא כתוכן הכתוב לפניה עוסק במשליך לתוך שרפת הפרה. [ו] ולקח הפהו עץ ארו וצוב וישני תולעת והשליך אל-הוד שרפת הפרה: [ז] וכבס בגדיי הפהו ורתץ בשרו במים ושמא עד-הערב:

אפשר כי תבנית הטעמים ללמוד אלפניה תסביר את דרשת [ירושלמי ב"מ פ"ז,ה"ו] לרבות שומרי הפרה לטמא בגדים דרשה שהיא לגמרי שלא כתוכן הכתוב לפניה עוסק במשליך לתוך שרפת הפרה. [ו] ולקח הפהו עץ ארו וצוב וישני תולעת והשליך אל-הוד שרפת הפרה: [ז] וכבס בגדיי הפהו ורתץ בשרו במים ושמא עד-הערב:

אפשר כי תבנית הטעמים ללמוד אלפניה תסביר את דרשת [ירושלמי ב"מ פ"ז,ה"ו] לרבות שומרי הפרה לטמא בגדים דרשה שהיא לגמרי שלא כתוכן הכתוב לפניה עוסק במשליך לתוך שרפת הפרה. [ו] ולקח הפהו עץ ארו וצוב וישני תולעת והשליך אל-הוד שרפת הפרה: [ז] וכבס בגדיי הפהו ורתץ בשרו במים ושמא עד-הערב:

אפשר כי תבנית הטעמים ללמוד אלפניה תסביר את דרשת [ירושלמי ב"מ פ"ז,ה"ו] לרבות שומרי הפרה לטמא בגדים דרשה שהיא לגמרי שלא כתוכן הכתוב לפניה עוסק במשליך לתוך שרפת הפרה. [ו] ולקח הפהו עץ ארו וצוב וישני תולעת והשליך אל-הוד שרפת הפרה: [ז] וכבס בגדיי הפהו ורתץ בשרו במים ושמא עד-הערב:

אפשר כי תבנית הטעמים ללמוד אלפניה תסביר את דרשת [ירושלמי ב"מ פ"ז,ה"ו] לרבות שומרי הפרה לטמא בגדים דרשה שהיא לגמרי שלא כתוכן הכתוב לפניה עוסק במשליך לתוך שרפת הפרה. [ו] ולקח הפהו עץ ארו וצוב וישני תולעת והשליך אל-הוד שרפת הפרה: [ז] וכבס בגדיי הפהו ורתץ בשרו במים ושמא עד-הערב:

אפשר כי תבנית הטעמים ללמוד אלפניה תסביר את דרשת [ירושלמי ב"מ פ"ז,ה"ו] לרבות שומרי הפרה לטמא בגדים דרשה שהיא לגמרי שלא כתוכן הכתוב לפניה עוסק במשליך לתוך שרפת הפרה. [ו] ולקח הפהו עץ ארו וצוב וישני תולעת והשליך אל-הוד שרפת הפרה: [ז] וכבס בגדיי הפהו ורתץ בשרו במים ושמא עד-הערב:

אפשר כי תבנית הטעמים ללמוד אלפניה תסביר את דרשת [ירושלמי ב"מ פ"ז,ה"ו] לרבות שומרי הפרה לטמא בגדים דרשה שהיא לגמרי שלא כתוכן הכתוב לפניה עוסק במשליך לתוך שרפת הפרה. [ו] ולקח הפהו עץ ארו וצוב וישני תולעת והשליך אל-הוד שרפת הפרה: [ז] וכבס בגדיי הפהו ורתץ בשרו במים ושמא עד-הערב:

אפשר כי תבנית הטעמים ללמוד אלפניה תסביר את דרשת [ירושלמי ב"מ פ"ז,ה"ו] לרבות שומרי הפרה לטמא בגדים דרשה שהיא לגמרי שלא כתוכן הכתוב לפניה עוסק במשליך לתוך שרפת הפרה. [ו] ולקח הפהו עץ ארו וצוב וישני תולעת והשליך אל-הוד שרפת הפרה: [ז] וכבס בגדיי הפהו ורתץ בשרו במים ושמא עד-הערב:

אפשר כי תבנית הטעמים ללמוד אלפניה תסביר את דרשת [ירושלמי ב"מ פ"ז,ה"ו] לרבות שומרי הפרה לטמא בגדים דרשה שהיא לגמרי שלא כתוכן הכתוב לפניה עוסק במשליך לתוך שרפת הפרה. [ו] ולקח הפהו עץ ארו וצוב וישני תולעת והשליך אל-הוד שרפת הפרה: [ז] וכבס בגדיי הפהו ורתץ בשרו במים ושמא עד-הערב:

אפשר כי תבנית הטעמים ללמוד אלפניה תסביר את דרשת [ירושלמי ב"מ פ"ז,ה"ו] לרבות שומרי הפרה לטמא בגדים דרשה שהיא לגמרי שלא כתוכן הכתוב לפניה עוסק במשליך לתוך שרפת הפרה. [ו] ולקח הפהו עץ ארו וצוב וישני תולעת והשליך אל-הוד שרפת הפרה: [ז] וכבס בגדיי הפהו ורתץ בשרו במים ושמא עד-הערב:

אפשר כי תבנית הטעמים ללמוד אלפניה תסביר את דרשת [ירושלמי ב"מ פ"ז,ה"ו] לרבות שומרי הפרה לטמא בגדים דרשה שהיא לגמרי שלא כתוכן הכתוב לפניה עוסק במשליך לתוך שרפת הפרה. [ו] ולקח הפהו עץ ארו וצוב וישני תולעת והשליך אל-הוד שרפת הפרה: [ז] וכבס בגדיי הפהו ורתץ בשרו במים ושמא עד-הערב:

אפשר כי תבנית הטעמים ללמוד אלפניה תסביר את דרשת [ירושלמי ב"מ פ"ז,ה"ו] לרבות שומרי הפרה לטמא בגדים דרשה שהיא לגמרי שלא כתוכן הכתוב לפניה עוסק במשליך לתוך שרפת הפרה. [ו] ולקח הפהו עץ ארו וצוב וישני תולעת והשליך אל-הוד שרפת הפרה: [ז] וכבס בגדיי הפהו ורתץ בשרו במים ושמא עד-הערב:

אפשר כי תבנית הטעמים ללמוד אלפניה תסביר את דרשת [ירושלמי ב"מ פ"ז,ה"ו] לרבות שומרי הפרה לטמא בגדים דרשה שהיא לגמרי שלא כתוכן הכתוב לפניה עוסק במשליך לתוך שרפת הפרה. [ו] ולקח הפהו עץ ארו וצוב וישני תולעת והשליך אל-הוד שרפת הפרה: [ז] וכבס בגדיי הפהו ורתץ בשרו במים ושמא עד-הערב:

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טטור"ל) כי במצוותך האמנותי – תהלים קי"ט, שם: טעמי המקרא בתורה שבעל-פה, התשע"ה
המצוות השערות: אחת, סלוק – סוף פסוק – מגביל; מונח – רבוי; מהפך פשטא – מוציא מפשט; מרכא – מאריך; רבוי; דרגא – מצרף; תביר – מחלק, ממעט, לא ממש; טפחא – שני משמעות, רבוי משמעות; מרכא טפחא – יתור
לרבות, מכל מקום; דרגא תביר טפחא – קבוצה עם הלכה שיהי לפרטיה; מרכא תביר טפחא – קבוצה עם הלכה לא שיהי לפרטיה; תביר מרכא טפחא – קבוצה שההלכה חלה רק על חלק מפרטיה; מקף – רב-מצב של המושג, בד"כ מצב
אחד נדרש; פסק ו – סדור שנחלק, השלם והחלק נדרשים; זקא סגול – מוסף מהענין על הענין או גורע ממנו; פשטא – פשוט; 1: זקא-קטן – 2: זקא-גדול – 3: רביע – 4: ... זקא-קטן ... זקא-קטן בהצג פסוק – הקש; השלישיה:
(קדמא – סדר קדמות; אולא = ריש = גרשי"ם – יצא מהענין; קדמא ואולא – מלמד) דרוש בפסוק כענין "ג מידות דר"י ישמעאל; תלישא-קטנה – תראא – דרוש בפסוק שער, מחיצה; תלישא-גדולה = תלישא – דרוש בפסוק ולפניו
שער, מחיצה; פז – דרוש מהפסוק רעיון לנושא אחר בהלכה;

כזית מכבס בגדיו וצריך מלת השרפה כדי למעט מ-אֵתָהּ – אתה כולה. היינו שלא יטמא בגדים רק העוסק בשרפה ובקשור אליה עד שרפתה המלאה, אלא כל העוסקים בפרה שהיו בשעת שרפת כזית כלשהו ממנה מטמאים בגדים. אפשר שרובי זה מרומז בטעם מונח של (ט, ט) וְהִשְׂרַףְהָ, כעין מצב ביניים ללמד על משתתף שנוכח בשרפת זית כלשהו מהפרה.

במדבר חקת יט, ט - י: [ט] וְאֶסְפוּ אִישׁ שְׂהוֹר אֶת אֶפְרַיִם הַפָּדָה וְהַנִּיחִים מִחוּץ לַמַּחֲנֶה בְּמִקְוֵם שְׂהוֹר וְהִיְתָה לְעֵדוּת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁמַרְתָּ לְמִי נָדָה חֲטָאת הַזֶּה:
[ו] וְכִכְסֵּי הָאֹסֶף אֶת-אֶפְרַיִם הַפָּדָה אֶת-בְּגָדָיו וְטָמְא עַד-הָעֶרֶב וְהִיְתָה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְגַרְרֵי הַגֵּר בְּתוֹכָם לְחֻקַּת עוֹלָם:

(ט, ט) וְאֶסְפוּ – מונח פסק, הוא כעין כתוב סדור שנחלק, כאן בתפקיד צירוף מלה זאת אל הכתוב בסיפא של (ט, ט) ואז הקריאה תהיה (ט, ט) וְרַחֵץ בְּשֻׁרוֹ בְּמִיִּם וְטָמְא עַד-הָעֶרֶב: (ט, ט) וְאֶסְפוּ היינו שגם האוסף אפר פרה צריך טבילה, שהרי כתוב ב-(ט, ט) וְכִכְסֵּי הָאֹסֶף אֶת-אֶפְרַיִם הַפָּדָה אֶת-בְּגָדָיו וְטָמְא עַד-הָעֶרֶב, ולא מצויין שצריך גם טבילת הגוף. והוא אמינא שטומאת האוסף פורחת מאליה (כי אין באפר משהו מבשר הפרה). אכן [תרגום יונתן] על לשון (ט, ט) וְטָמְא עַד-הָעֶרֶב תרגם ויהי מְסָבָב קְדָם טְבוּלִיָּה עַד רְמֻשָּׁא (יהי טמא, קודם הטבילה, עד הערב (הטבילה מעבירה אותו לדרגת טבול יום)) ואותה לשון הוסיף בתרגום (ט, ט) אף שלא נאמר בכתוב, להבהיר כי האוסף חייב טבילה.
(ח) וְכִכְסֵּי הָאֹסֶף בְּיָדְהֶם יִצְבַּע לְבוּשׁוֹ בְּאֶרְבָּעֵין סוּוּיִן דְּמִיִּם וְיִסְתִּי בִישְׁרִיָּה בְּאֶרְבָּעֵין סוּוּיִן דְּמִיִּם וְיִהִי מְסָבָב קְדָם טְבוּלִיָּה עַד רְמֻשָּׁא:
(י) וְיִצְבַּע בְּהֵנָּה דְכָנִישׁ יָת יִשְׂרָאֵל וְתִרְתָּא יָת לְבוּשׁוֹ וְיִהִי מְסָבָב קְדָם טְבוּלִיָּה עַד רְמֻשָּׁא וְתִהִי לְדְכוּמָא לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְלְגִיּוּרָא דְתִגְיִירוּן בְּיַנְהוּן לְקִיָּים עֲלֵם:

[אבן עזרא] גם כן מבהיר שהאוסף צריך טבילה בפרשו (ט, ט) וְטָמְא עַד-הָעֶרֶב - ואחר שאמר שיכבס את בגדיו, אין צורך להזכיר שירחץ במים. (ט, ט) וְאֶסְפוּ – מונח פסק (הנקרא גם מונח לגרמיה) אִישׁ שְׂהוֹר – מונח רביע מונח פסק הוא כעין כתוב סדור שנחלק. כאן תפקידו להורות על קריאה של הכתוב פעם ללא טעם פסק ופעם עם טעם פסק. קריאה ללא טעם פסק (ט, ט) וְאֶסְפוּ מונח אִישׁ שְׂהוֹר – מונח רביע, משמעותה שלאיסוף צריך איש שהור והרביים ממנו. (ט, ט) וְאֶסְפוּ – מונח אִישׁ שְׂהוֹר – מונח רביע, בתפקיד של לפחות ארבע, כאן נדרש ב-משנה פרה פ"ד מ"ד ו-פ"ה מ"ד ו-בבלי יומא מג"א האנשים הכשרים לאסוף אפר פרה אדומה (ט, ט) הם גם הכשרים למלא מים ולקדש (י, י), ולהוות (יט, יט). ואלו הם: לתנא קמא: כהן, זר, אשה, עבד, אנדרוגינוס. הרי חמישה, רבי יהודה פוסל אשה ומכשיר ילד שיש בו דעת להניח, וכן פוסל אנדרוגינוס, הרי ארבעה. וביומא מלמד שאם האשה פסולה היא יכולה לסייע לילד, הרי חמישה. קריאה עם טעם פסק (ט, ט) וְאֶסְפוּ – מונח פסק (כאן מתאים לו גם שמו מונח לגרמיה), אִישׁ שְׂהוֹר – מונח רביע, מלמדת כי כל הפעולות בפרה אדומה עד סיום אסיפת אפר הפרה מטמאות גוף ובגדים, אבל אחרי הפסק, היינו אחרי סיום איסוף האפר, רוב הפעולות אינן מטמאות (העברה למשמרת, מילוי מים, קידוש, טילטול שיעור מי הזאה והזאה עצמה, הנוגע בשיעור שלא לצורך – טמא, המטלטל פחות משיעור הזאה טמא). ומתפסק (ט, ט) נדרש כי הָאֹסֶף והמסיט אפר פרה עד סיום האיסוף טמא ומטמא בגדיו.

את אֶפְרַיִם הַפָּדָה - את יתיב – בתפקיד דווקא כך כפי' [רלב"ג] שאחר שנשרפה הפרה אין ראוי להוסיף בעצים כלל, כי אפרם לא יהיה אפר הפרה. ועוד ע"פ [רלב"ג] אֶפְרַיִם הַפָּדָה – מונח זקף-קטן, שני דברים: (א) הפרה, (ב) ו-כל הנשרף עמה אֶפְרַיִם הַפָּדָה, כי הם דברים נטפלים לה.
(ט, ט) ... וְהִנִּיחִים מִחוּץ לַמַּחֲנֶה בְּמִקְוֵם שְׂהוֹר
(ט, ט) ... וְהִנִּיחִים – תביר, מהמלה נדרש לפי שאספיפה התורה הקלה, שלא יהיה ככהן החמירה ומיעטה מי שאין בו דעת להניח.
מחוץ לַמַּחֲנֶה – מרכא טפחא, ריבה מקומות הנחת אפר פרה אדומה, אבל בתנאי כפי' [רלב"ג] בְּמִקְוֵם שְׂהוֹר – רוצה לומר, שלא יהיה המקום ההוא טמא; ולזה יתבאר שאם היה האפר תוך כלי חרש מוקף צמיד פתיל באהל המת, הרי הוא טמא, שהרי אינו בְּמִקְוֵם שְׂהוֹר, והתורה דקדקה על מקומו שיהיה שְׂהוֹר. טט - בְּמִקְוֵם – מונח, מרבה הקפה בצמיד פתיל לכלי חרש בו מונח אפר פרה אדומה ואף-על-פי-כן האפר יהיה טמא אם יניחו במקום שאינו שְׂהוֹר – סלוק, מגביל התורה דקדקה על (מקום הנחת אפר פרה אדומה) שיהיה שְׂהוֹר ולא יהיה טמא כמו אהל מת (האם גם בבית המנוגע?).

(ט, ט) וְהִיְתָה – תלישא-גדולה, מלמד אלפניו על תפקיד עוקר ותפקיד מחיצה, היינו עוקר הגנת המחיצה של צמיד פתיל על כלי חרש באוהל המת, שהנמצא בתוכו שְׂהוֹר (יט, ט), ואילו אפר הפרה טמא(ט, ט) וְכִכְסֵּי הָאֹסֶף אֶת-אֶפְרַיִם הַפָּדָה אֶת-בְּגָדָיו וְטָמְא עַד-הָעֶרֶב: (ט, ט) וְהִיְתָה לְעֵדוּת – תלישא-גדולה קדמא, מלמד לאחריו בתפקיד של בעל בחינה נעלה כי ע"פ [תוספות יום טוב אהלות פ"ה] (על ול-חטאת מדאורייתא (היינו לכתחילה המרוזם בטעם קדמא של לְעֵדוּת) הכל נאמנין על החטאת ו-מה שאין ע"ה (עם הארץ) נאמן אינו אלא מדרבנן.
לְעֵדוּת – קדמא, ע"פ [משנה פרה פ"ג, מ"א] מי נדה להזייה על כהן השרוף את הפרה יש במ אפר פרת משה (הקדמאית – הראשונה) לפחות ביום ההזייה הראשון.

[ספ"ב קכד] וְהִיְתָה לְעֵדוּת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁמַרְתָּ לְמִי נָדָה למה נאמר שיכול אין לי אלא שמלאכה פוסלת בפרה, במים מנין ת"ל וְהִיְתָה לְעֵדוּת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁמַרְתָּ לְמִי נָדָה או אפילו קידשו ת"ל לְמִי נָדָה [כבר הם למי נדה].
לְעֵדוּת – קדמא, בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁמַרְתָּ לְמִי נָדָה – דרגא תביר מרכא טפחא, קבוצת פרטים הקשורים לנושא מסוים, כאן שמירת פרה והמים, עם הלכה שווה לפרטיה. לְעֵדוּת – קדמא, משעת בחירת הפרה הוויתרה וְהִיְתָה בְּקִדְשֵׁים לְיִאסֵר בהנאה (ראה ספ"ב קכד) וזה מרומז בטעם תלישא-גדולה (=תלשא) של מלת וְהִיְתָה בתפקיד ללמד לכתוב שאחריה על בעל בחינה נעלה ולכן חובת השמירה המתמדת. כך גם הוויית המים משנטלו לְמִי נָדָה נעשים בעלי בחינה נעלה כקדשים ושמירה מתמדת שלא יפסלו במלאכה במ או בשעת הכנתם משעת המילוי קודם לערבובם עם האפר. ע"פ [ספ"ב קכד]=ספרי זוטא(ט, ט) ((כש[מִי נָדָה] שמורים, הם מִי נָדָה וכשאינן שמורים אינם מִי נָדָה.

מהלך לימוד זה נדרש ב- [משנה פרה פ"ד, מ"ד] מהמלים חֲטָאת הָהוּא: מלמד על לְמִי נָדָה. כשם שהפרה היא חטאת ואסורה במלאכה קודם לעשייתה (המרומז בקדמא של (ט, ט) לְעֵדוּת) כך לְמִי נָדָה המים המיועדים להכנת מי נדה נפסלים במלאכה במ או בשעת הכנתם משעת המילוי קודם לערבובם עם האפר.
לְמִי נָדָה – טפחא, התפקיד פותחת טפח להתאפיין מהכתוב אחריה חֲטָאת הָהוּא: כשם שהפרה התקדשה משעת בחירתה (קדמא של (ט, ט) לְעֵדוּת) כך לְמִי נָדָה התקדשים משעת נטילתם לתפקידם.

חֲטָאת הָהוּא – מרכא סלוק, בתפקיד רבוי והגבלה, רבוי הגבלות משולב בספרי הבא:
[ספ"ב קכד] (ט: ט) (א) חֲטָאת הָהוּא מגיד שמועלים בה [הוּא בה מועלין, באפרה אין מועלין (חוץ מזה שמונח בחיל (ימי שלמה היל מעילה פ"ב)]: (ט: ט) (ב) חֲטָאת הָהוּא מגיד שאם שינה באחד מכל מעשיה פסולה: (ט: ט) (ג) חֲטָאת הָהוּא מגיד שאם נשחטה שלא לשמה פסולה:
(המשך הספרי אינו קשור בהגבלות) (ט: ט) (א) חֲטָאת הָהוּא מגיד שנשרפת בלילה כביום (ט: ט) (ב) אי חֲטָאת הָהוּא יכול תהא נפסלת בלינה ת"ל וְהִיְתָה לְעֵדוּת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁמַרְתָּ [מגיד שמשמרת] ימים על ימים ושנים על שנים.
נסביר את (ט: ט) (ב) ע"פ תבנית הטעמים של לְמִשְׁמַרְתָּ לְמִי נָדָה – תביר מרכא טפחא, קבוצת פרטים הקשורים לנושא פסול לינה שאין ההלכה חלה עליהם. אע"פ שהאפר בא מפרה שבחיה הייתה קדשים ואסורה בהנאה, אחרי שרפתה יצא אפרה מקדשים ואין מועלים בו ואין בו פסול לינה.